

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Metsätalouden koulutus

Leena Härkönen
Minna Turunen

PUUNISTUTUSTAPAHTUMAKONSEPTIN KEHITTÄMINEN
ENO SCHOOLNET RY:LLE

Opinnäytetyö
Kesäkuu 2020

OPINNÄYTETYÖ
Kesäkuu 2020
Metsätalouden koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä(t)
Leena Härkönen, Minna Turunen

Nimeke
Puunistutustapahtumakonseptin kehittäminen ENO Schoolnet ry:lle

Toimeksiantaja
ENO Schoolnet ry

Tiivistelmä
Metsien ja puiden merkitys on vahvasti esillä, kun puhutaan ilmastonmuutoksen hillitsemisestä. Metsät ovat yksi elinympäristömme suurimmista hiilinieluista ja hiilivarastoista. Kasvaessaan puut toimivat hiilinieluinä sitomalla hiiltä ilmakehästä puuhun ja maaperään. Metsien hiilinielua ja hiilivarastoja on mahdollista lisätä istuttamalla puita metsittämiseen sopiville puuttomille alueille. Tämä toimii pitkän tähtäimen panostuksena tulevaisuuteen osana ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyviä toimia.

ENO (Environment Online) on maailmanlaajuisesti toimiva verkosto, jonka toimintaa ylläpitää ENO Schoolnet ry. ENO järjestää erilaisia kestävän kehityksen tapahtumia ja kampanjoita sekä tuottaa opetusmateriaalia yhteistyönä verkoston jäsenten kanssa. ENO on yksi tunnetuimmista koulutusinnovaatioista. Yksi ENO:n toiminnan periaatteita on sosiaalinen kestävyys ja sitä kautta osallistavuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. Puunistutustapahtumat tuovat nämä toimet näkyviksi. Puunistutustapahtumat ovat olleet ENO:n toiminnassa mukana vuodesta 2004 asti, ja niitä järjestetään ympäri maailman konkreettisenä toimena ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli luoda toistettavissa oleva tapahtumakonsepti ENO:n organisoimiin puunistutustapahtumiin lisämateriaaleineen. Konsepti on opasmuotoinen ja sisältää lisämateriaaleina tietokortteja puulajeista ja puiden istutuksesta sekä puunistutustapahtumaan osallistuville jaettavan kiitoskortin. Tietoperustassa käsitellään tapahtumanjärjestämistä ja konseptointia sekä tarkastellaan kestävä kehitystä ilmastonäkökulmasta. Opinnäytetyö on kehittämistyö, joka on yksi toiminnallisen opinnäytetyön muodoista. Lähestymistapana käytettiin konstruktivistista otetta.

Kieli
suomi

Sivuja 44
Liitteet 3
Liitesivumäärä 42

Asiasanat
tapahtumat, ilmastonmuutokset, hiilen kierto, kestävä kehitys, konstruktivismi

THESIS
June 2020
Degree Programme in Forestry

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600

Author (s)
Leena Härkönen, Minna Turunen

Title
Developing a concept for tree planting events to ENO Schoolnet association
Commissioned by
ENO Schoolnet association

Abstract
Meaning of the forests and trees is strongly visible when climate change mitigation is discussed. Forests are one of the largest carbon sinks and carbon storages in our living environment. When trees grow, they function as carbon sinks by absorbing carbon from the atmosphere to the wood and soil. It is possible to increase forests carbon sinks and carbon storages in forests by planting trees to the unforested areas that are suitable for forestation. That works as a long-term investment being one part of actions to mitigate future climate change.

ENO (Environment Online) is globally operating network that is maintained by ENO Schoolnet ry. ENO organizes different kind of actions and campaigns for the sustainable development. It also produces learning materials in co-operation with the network members. One principle of ENO's action is social sustainability and by it work for inclusion and communality. Planting trees as an event reveals these actions. ENO Tree planting days have been in action since 2004 and they are arranged around the world as concrete action to mitigate climate change.

The aim of this thesis was to create repeatable event concept for the tree planting events that are organized by ENO. The concept is in guide form and it includes information cards of tree species and planting as an extra material. One of the cards is a thank you card to give out to the people who have participated to the tree planting event. The basic information deals event organization, concepting and sustainable development. The thesis is a development work that is one form of functional thesis. Constructivist approach was used as a measure.

Language

Finnish

Pages 44

Appendices 3

Pages of Appendices 42

Keywords

events, climate change, carbon cycle, sustainable development, concepting

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Tapahtuman järjestäminen	6
2.1	Tapahtumakonseptin määritelmä.....	6
2.2	Miksi tapahtumia järjestetään?	6
2.3	Miten tapahtuma järjestetään?.....	7
2.4	Tapahtuman suunnittelu	8
2.5	Strateginen ja operatiivinen suunnittelu	9
2.6	Tapahtuman toteutus	11
2.7	Tapahtuman jälkimarkkinointi	12
2.8	Viranomaisluvut ja –ilmoitukset.....	12
2.9	Tapahtumakonseptoinnin malli	13
3	Kestävä kehitys ja ilmastonäkökulma	14
3.1	Kestävä kehitys.....	14
3.2	Ilmasto ja ilmastonmuutos	16
3.3	Ilmastonmuutoksen vaikutukset Suomen luontoon ja metsiin.....	17
3.4	Hiilen kiertokulku ja hiilinielut	18
4	Kehittämistyön tausta ja tavoitteet	20
4.1	ENO Schoolnet ry, opinnäytetyön toimeksiantaja	20
4.2	Kestävä kehitys ENO-ohjelmassa.....	21
4.3	Kehittämistyön tavoitteet.....	22
5	Kehittämistyön toteutus.....	23
5.1	Kehittämistyö toiminnallisen opinnäytetyön muotona	23
5.2	Kehittämistyö prosessina	24
5.3	Kehittämistyön konstruktivistinen malli	25
5.4	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat	27
5.4.1	Prosessipäiväkirja	27
5.4.2	Osallistuva havainnointi	28
5.4.3	Asiantuntijakonsultaatiot ja kirjallisuuskatsaukset.....	28
6	Kehittämistyön prosessikuvaus.....	29
6.1	Aloitussvaihe	29
6.2	Suunnitteluvaihe	30
6.3	Toteutusvaihe	32
7	Tapahtumakonsepti kehittämistyön tuotoksena	35
7.1	Meidän metsä - opas puunistutustapahtuman järjestäjälle	36
7.2	Tietokortit puulajeista ja istutuksesta	36
8	Pohdinta.....	37
8.1	Kehittämistyön ja tuotoksen arviointi.....	37
8.2	Luotettavuus ja eettisyys	40
8.3	Jatkokehittämisisideat	40
	Lähteet.....	42

Liitteet

Liite 1	Prosessipäiväkirja
Liite 2	Tietokortit
Liite 3	Meidän metsä - opas puunistutustapahtuman järjestäjälle

1 Johdanto

Ilmastonmuutos ja sen hillitseminen ovat nyt vahvasti esillä. Metsien voidaan sanoa olevan elinympäristömme hiilinielu, sillä yhteyttäessään ne hillitsevät osaltaan ilmastonmuutosta sitouttamalla itseensä hiilidioksidia. Metsien hiilivarastoja voidaan kasvattaa istuttamalla puita metsittämiseen sopiville puuttomille alueille. Tämä ei tietenkään vielä riitä. Istutettuja taimia täytyy hoitaa vastuullisesti ja asianmukaisesti niin, että niillä on mahdollisuudet kasvaa ja järeytyä. Tähän tarvitaan tietoa ja asiantuntemusta sekä yksinkertaisesti toimeen tarttumista. Puiden istuttamisen voidaan katsoa olevan pitkän tähtäimen panostus tulevaisuuden ilmastonmuutoksen hillitsemisessä.

ENO Schoolnet ry toimii aatteellisena ja taloudellisena tukijana ENO-verkostolle, joka toimii maailmanlaajuisesti järjestäen erilaisia kestävän kehityksen tapahtumia ja kampanjoita. ENO:n toiminnassa korostuvat vahvasti sosiaalisen kestävyyden ulottuvuus, kuten osallistavuus ja yhteisöllisyys.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli luoda toistettavissa oleva tapahtumakonsepti eri toimijoille puunistutustapahtumiin lisämateriaaleineen kestävän kehityksen periaatteet huomioon ottaen. Kohderyhmänä ovat kaikki asiasta kiinnostuneet toimijat aina kuntayhteisöistä erilaisiin toimikuntiin ja yhdistyksiin.

Tapahtumat luovat pohjan sosiaalisille kohtaamisille, joissa ihmiset kokoontuvat heille merkityksellisten asioiden äärelle. Tapahtumissa saamme viestittyä haluttuja asioita ihmisten tietoisuuteen. Mahdollisesti voimme muuttaa myös ihmisten käsityksiä ja toimintatapoja. Konseptoinnin ja materiaalin tuottamisen pohjana käytettiin siihen soveltuvaa tapahtuman järjestämisen, kestävän kehityksen ja ilmastonmuutoksen hillitsemisen tietoperustaa. Opinnäytetyö kuuluu toiminnallisiin opinnäytetöihin. Käytimme työmme pohjana yhtä sen muotoa, kehittämistyötä. Lähestymistavaksi valittiin konstruktivistisen malli.

2 Tapahtuman järjestäminen

2.1 Tapahtumakonseptin määritelmä

Tapahtumakonsepti määritellään ideaksi, malliksi, asiaksi tai teemaksi, jonka ympärille itse tapahtuma rakennetaan. Konseptia voidaan nimittää myös eräänlaiseksi toimintaohjeksi, oppaaksi tai ohjekirjaksi, jonka avulla kukin tapahtuma luodaan haluttuun malliinsa. Tapahtumien käytössä olevat tapahtumakonseptit tehostavat toimintaa ja saavat aikaan kustannussäästöjä silloin, kun tapahtumat ovat luonteeltaan toistuvia. Toimivat tapahtumakonseptit mukailevat aikaansa ja ovat yksinkertaisia. Voidaan sanoa, että konseptissa ydin säilyy muuttumattomana teemojen ja sisältöjen muuttuessa tarpeen mukaan. (Vallo & Häyrynen 2016, 65.)

2.2 Miksi tapahtumia järjestetään?

Tapahtumien järjestämisen perussy on se, että järjestävä taho haluaa viestiä jotain kohderyhmälle (Ruostetsaari 2016, 24). Tapahtumien avulla voidaan muokata ihmisten ajattelumaailmaa. Tapahtuman järjestäminen on perusteltua silloin, kun taustalla on tavoite muuttaa ihmisten toimintaa haluttuun suuntaan. Ajatusmalleja muuttamalla pystytään vaikuttamaan ihmisten käyttäytymiseen ja toimintaan. Voidaankin puhua eräänlaisesta valta-asemasta. Sen avulla osallistujan huomio saadaan kiinnitettyä tapahtuman haluttuun asiaan tai teemaan. (Ruostetsaari 2016, 17.)

Tapahtumat ovat ihmisen yhdessäoloa perustuen erilaisiin kohtaamisiin ja koontumisiin saman asian äärelle. Tällöin ihmiset vaikuttavat toinen toisiinsa. Puhutaankin eräänlaisesta kaikupohjasta ja resonoinnista, joiden avulla vahvistetaan osallistujien henkilökohtaisia ajatuksia ja tunteita. Myös termiä vertaiskokemuksellisuuden sosiaalinen aspekti käytetään. Tämä tarkoittaa sitä, että kun tapahtumissa suuri joukko ihmisiä kokee samalla tavoin, se tuo osallistujille turvallisuuden tunnetta tehden tapahtuman asiasisällöstä luotettavamman.

(Ruostetsaari 2016, 17.) Onnistuneessa tapahtumassa tunnelma ja sisältö ovat kohdallaan tuottaen arvoa osallistujilleen.

Yhteisöllisissä tapahtumissa korostuu me-henki ja pääosaa näyttelee myös tasa-arvoiset suhteet osallistujien välillä sekä sosiaalinen kanssakäyminen. Näihin tapahtumiin osallistujat yleensä tietävät, mistä syystä heidät on tapahtumaan kutsuttu. Yhteisöllisissä tapahtumissa ihmisten rooli on aktiivinen osallistujien ollessa jatkuvassa vuorovaikutussuhteessa keskenään. Osallistujilla on merkittävä rooli tapahtuman kulussa. Kommunikointi on iso osa tapahtuman rakentumista. Tapahtuma saa lopullisen muotonsa vuorovaikutuksen seurauksena. Yhteisöllisessä tapahtumassa ihmiset osallistetaan tekemään tapahtuman kokemuksesta merkityksellistä. (Catani 2017, 23–24.)

Tapahtumissa on kyse parhaimmillaan eräänlaisista tarinoista. Niissä on juoni, yllätyksellisyyttä, onnellinen loppu ja kohdilleen osuneet roolisuoritukset. Tapahtuman juoni voidaan kuvata punaisena lankana, joka johdattaa läpi koko tapahtuman kierrättäen sen eri vaiheiden kautta. Tapahtumapaikka, mahdolliset esiintyjät ja sisällöt on järjestetty idean mukaan. Onnistuneen tapahtuman elementteihin kuuluvat myös kohderyhmää kiinnostavat ja yllättävätkin sisällöt ja päällimmäisenä tapahtuman tavoitetta läpivievät vastuuhenkilöt. (Vallo & Häyrynen 2016, 127.)

2.3 Miten tapahtuma järjestetään?

Suunnittelu-, toteutus- ja jälkimarkkinointi ovat eri vaiheita, jotka kuuluvat tapahtumaprosessin läpivientiin. Kuviosta 1 voidaan havaita, että onnistuneen tapahtuman läpiviennin minimiaika on lyhyimmillään noin kaksi kuukautta. Tätä lyhyemmissä ajassa toteutetuissa tapahtumissa on mitä luultavammin jouduttu tinkimään toteutukseen liittyvistä asioista ja ennen kaikkea tapahtuman laadusta. (Vallo & Häyrynen 2016, 189.)

Kuvio 1. Tapahtumaprosessin kulku Vallon ja Häyrisen (2016, 189) mukaan.

2.4 Tapahtuman suunnittelu

Suunnitteluvaiheeseen kannattaa resursoida niin aikaa kuin niiden ihmisten panosta, jotka osallistuvat tapahtuman järjestämiseen. Näin toimittaessa saadaan mukaan enemmän ideoita ja erilaisia näkökulmia, joita hyvän tapahtuman suunnittelussa tarvitaan. Merkityksensä luo myös järjestämiseen osallistuvien sitouttaminen tapahtuman tavoitteisiin ja kulkuun, sillä samanaikaisesti tapahtuman onnistumisen todennäköisyys suurenee. (Vallo & Häyrisen 2016, 191.)

Suunnitteluvaiheessa pystytään arvioimaan myös tavoitteita, ovatko ne realistisesti toteutettavissa ja selkeästi määriteltäviä. Suunnitteluvaiheessa etsitään keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. (Iiskola-Kesonen 2004, 9.) Tapahtuma olisi pystyttävä hahmottamaan vaihe vaiheelta alusta loppuun, huomioimalla samalla mahdolliset pullonkaulat. Suunnitteluvaihe on aikaa vievin osuus koko prosessissa, riippuen aina itse tapahtuman laajuudesta. Nykyisin hyväksi havaittu idea on ottaa myös tapahtuman kohderyhmä mukaan suunnitteluvaiheeseen esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Tästä käytetään termiä co-creation eli yhdessä luo-

minen. Näin voidaan saada aikaan täysin uusia ideoita tapahtumasta, jotka puhuttelevat kohderyhmäänsä. Tämä lisää myös tapahtuman yhteisöllisyyttä jo suunnitteluvaiheessa. (Vallo & Häyrinen 2016, 191.)

2.5 Strateginen ja operatiivinen suunnittelu

Onnistuneen tapahtuman kulmakivet ovat strategisessa ja operatiivisessa suunnittelussa. Tapahtuman toimimattomuus aistitaan herkästi osallistujien keskuudessa. Suunnittelussa on siis pidettävä jatkuvasti kirkkaana mielessä tapahtuman tavoitteet ja sen teema sekä perimmäinen idea kohderyhmää unohtamatta. Joskus idean keksiminen tuo haasteita, ja silloin tapahtuma voidaan rakentaa jonkin teeman varaan. Vaarana on myös, että tapahtuman ”päälle liimataan” jokin teema tai käytetään kontekstistaan irtonaisia ideoita. Yleensä, kun käytetään strategisen ja operatiivisen suunnittelun kysymyksiä, tapahtumaan saadaan muodostettua idea ja usein myös toimiva teema, joita kietoo yhteen tapahtuman läpi johtava punainen lanka. (Vallo & Häyrinen 2016, 127.)

Strateginen suunnittelu lähtee liikkeelle kolmesta peruskysymyksestä:

- Miksi kyseistä tapahtumaa ollaan järjestämässä?
- Kenelle kyseinen tapahtuma kohdistetaan?
- Mitkä ovat lähtökohdat tapahtumalle eli mitä, missä ja milloin? (Vallo & Häyrinen 2016, 121.)

Miksi-kysymykseen vastaamisen taustalla on ajatus tapahtuman tavoitteesta ja viestistä, jota tapahtuman avulla halutaan tuoda esille (Vallo & Häyrinen 2016, 121–122). Yhtenä päätavoitteista voidaan pitää sitä, että tapahtuman kohderyhmä saadaan jakamaan viestiä eteenpäin (Ruostetsaari 2016, 24). Ensisijaisesti tämä vaihe on merkityksellisin onnistuneen tapahtuman saavuttamisessa. Tavoitteet voivat perustua taloudellisiin, imagollisiin tai kilpailullisiin lähtökohtiin. Tapahtuman avulla voidaan elävöittää tapahtumapaikkakuntaa ja aktivoida ihmisiä. Kun tapahtuman tavoitteet on harkittu tarkasti, ne mitä suuremmalla todennäköisyydellä saavutetaan. (Iiskola-Kesonen 2004, 9.)

Toinen strateginen kysymys, kenelle, määrittelee tapahtuman kohderyhmän. Ketkä ovat tämän tapahtuman kohderyhmä? Tunnenko ryhmän kiinnostuksen kohteet ja miten tavoitan heidät tapahtumalla? Miten saan tapahtuman viestit perille juuri tälle kohderyhmälle? Kolmantena strategisen suunnittelun kysymyksenä pohditaan tapahtuman lähtökohtia. Mitä ollaan järjestämässä, minä ajankohtana ja missä paikassa? Tapahtumapaikan tulisi esimerkiksi olla tavoitetta tukeva tai jopa määrittää tapahtumaan idea tai teema. Kun näihin kolmeen strategiseen kysymykseen on saatu luotua vastaukset, syntyy useimmiten vastaus siihen, mikä on tapahtuman idea. Toisinaan idean avulla syntyy myös tapahtumakonsepti. Se voi olla monivuotinen tapahtuma, jonka käytännön toteutus voi muuttua ajan myötä, esimerkiksi vuosittain. On myös tapahtumia, joiden kantavaksi voimaksi riittää teema, jonka ympärille tapahtuman juoni voidaan kietoa. Teema voi myös syntyä tapahtuman sisällöstä. Nykyään käytetään paljon myös tapahtuman järjestäjän oman tarinan pohjalle syntyvää rakennetta. (Vallo & Häyrinen 2016, 122–123.)

Tarinoiden merkitys tapahtumissa on havaittu hyväksi, mutta niitä ei osata vielä hyödyntää kokonaisuudessaan. Tarinallistaminen voi olla mukana koko tapahtumaprosessin ajan, jolloin siitä on tehty väline, joka toteuttaa tapahtuman tavoitteita. Tapahtumasta luodaan tarinakokemus juonineen muotoillen syy-seuraussuhteita ja hyödyntäen dramaturgian keinoja. (Vallo & Häyrinen 2016, 66–67.)

Operatiivinen suunnittelu puolestaan lähtee liikkeelle seuraavista kolmesta kysymyksestä:

- Miten kyseinen tapahtuma järjestetään niin, että tavoitteet toteutuvat?
- Millainen on tapahtuman ohjelma sisältöineen?
- Kuka vastaa tapahtuman isännöinnistä? (Vallo & Häyrinen 2016, 125.)

Itse tapahtumaprosessin toteutukseen haetaan vastausta miten-kysymyksellä. Miten saadaan halutut viestit välitetyksi niin, että tapahtuman tavoite toteutuisi? Miten järjestelyt toteutetaan niin, että idea ja teema ovat selkeästi ja johdonmukaisesti esillä läpi tapahtumaprosessin? Käytetäänkö ulkopuolisia palveluita tai

verkostoyhteistyötä tapahtumatyössä vai tehdäänkö kaikki itse? Kuka on päävastuussa tapahtumasta, ja mitkä ovat tapahtuman resurssit yleensä? Seuraava operatiivisen suunnittelun kysymys, millainen, viittaa tapahtuman sisältöön ja ohjelmaan, jotka on juonnettu tavoitteesta, kohderyhmästä ja viesteistä, joita halutaan välittää. Millaisia esiintyjä tarvitaan mukaan eli onko tapahtuman sisällöllisessä annissa huomioitu kohderyhmä oikein? Kolmantena operatiivisena kysymyksenä esiin nousee vastuuhenkilöt. Kuka ja ketkä vastaavat mistäkin? Kuka on tapahtuman avainhenkilö eli isäntä? (Vallo & Häyrinen 2016, 125–126.)

2.6 Tapahtuman toteutus

Tapahtuman toteutusvaiheessa on kolme vaihetta: rakennusvaihe, itse tapahtuma ja purkuvaihe. Näistä rakennusvaihe on ajallisesti pisin ja intensiivisin. Rakennusvaihekin on suunniteltava etukäteen huomioimalla tapahtumapaikka ja toimijat. Aikataulutus ja katkeamaton informointi on tärkeää tapahtuman sujuvuuden vuoksi läpi koko toteutusvaiheiden. Tapahtuman aloituksen on syytä olla vahva ja se suositellaan lopetettavaksi selkeästi. Perussääntönä itse tapahtumassa voidaan pitää ohjelman kestoa noin puolestatoista tunnista kahteen tuntiin, minkä jälkeen pidetään mahdollisesti tauko. Toteutukseen vaikuttavat toki itse ohjelma, esiintyjät, tapahtumapaikka ja teema unohtamatta tapahtuman rytmitystä ja jaksotusta. (Vallo & Häyrinen 2016, 199, 201, 203.)

Nykyään puhutaan paljon tapahtumien toteutuksessa myös osallistamisesta. Kun osallistujat saavat itse osallistua tekemiseen ja kokemiseen tapahtumassa, vaikutus henkilökohtaisuuden tunteesta vahvistuu. Tapahtumaan osallistujista tehdään tavallaan aktiivisia sisällöntuottajia. Myös erilaiset kohtaamiset tuovat tapahtumiin merkityksellisyyttä. Tapahtumissa on mahdollista keskustella ja avartaa omia näkemyksiä teeman mukaisista aiheista. Voidaankin sanoa, että tapahtumien isänniltä vaaditaan esimerkinomaisesti uskallusta erilaisiin kohtaamisiin. Hyvän tapahtuman tulee herättää osallistujissaan tunteita arvostuksen, varmuuden, luotettavuuden, yhteenkuuluvuuden ja reiluuden osa-alueilla. (Koi-vuniemi 2016, 65–66.)

2.7 Tapahtuman jälkimarkkinointi

Jälkimarkkinoinnin merkitys on tapahtumanjärjestäjän taholta osoittaa mukana olleille arvostusta siitä, että he ovat osallistuneet tapahtumaan. Se voi olla esimerkiksi tapahtumaan liittyvän materiaalin toimitus, kiitoskortti tai giveaway-lahjan antaminen osallistujille. Osana jälkimarkkinointia on myös palautteen keräys, josta kootaan yhteenveto, analysoidaan se ja tehdään mahdollisesti kehittämistoimenpiteitä sen perusteella. Tapahtumaprosessi on eräänlainen oppimisprosessi järjestäjille, eli prosessi kartoittaa tapahtumanjärjestämisen osaamispääomaa. Jälkimarkkinoinnissa ei pidä unohtaa kiittää esiintyjiä ja tapahtuman järjestämiseen osallistunutta väkeä. Tapahtumaa voidaan tarvittaessa jatkaa edelleen sosiaalisessa mediassa, tämä on osa nykypäivän jälkimarkkinointia. (Vallo & Häyrynen 2016, 220–221.)

2.8 Viranomaisluvut ja -ilmoitukset

Erilaisten ilmoitus- ja lupa-asioiden suhteen on oltava ajan tasalla. Suomessa tapahtumanjärjestäjän pitää hakea useaan asiaan erillisiä lupia. Usein hakemukset ja dokumentit saa digitaalisina ja niiden laatimisesta on selkeät ohjeet. Parhaiten luvista saa tietoa kaupunkien ja poliisin internet-sivustoilta. Yleensä nyrkkisääntönä voidaan pitää sitä, että jonkinlainen lupa on aina haettava, jos järjestettävä tapahtuma on avoin kaikille, se järjestetään julkisessa paikassa, toiminnasta aiheutuu meteliä, ammutaan ilotulitteita, tarjotaan ruokaa ja juomaa, suoritetaan arvontoja tai jaetaan palkintoja. Lupahakemusten käsittelyyn on syytä varata ainakin viikosta muutamaan kuukauteen riippuen siitä, millainen lupa on kyseessä. (Catani 2017, 57.)

Yleisimmät luvat ja ilmoitukset koskien tapahtumia:

- maankäyttölupa
- ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä poliisille
- ilmoitus elintarvikkeiden valmistamisesta, tarjoamisesta ja myynnistä
- tilapäinen anniskelulupa
- ilmoitus yleisötilaisuudesta, johon odotetaan yli 500 osallistujaa

- meluilmoitus
- musiikin esityslupa Teostolta
- ilmoitus ilotulitteista, avotulesta, tervapadoista jne.
- ilmoitus julkisesta kokoontumisesta
- arpajaislupa
- turvallisuussuunnitelma pelastuslaitoksen kanssa. (Catani 2017, 57.)

2.9 Tapahtumakonseptoinnin malli

Tapahtumien konseptointiin on luotu erilaisia malleja. Petri Holmén on kehittänyt esimerkiksi 3T-mallin. Tapahtumien konsepti koostuu mallin mukaan seuraavista asioista: tavoite, tarina ja työkalut. Tärkein ja ylimmäksi nostettava osa-alue on tavoite. Tavoite on se, mistä lähdetään aina liikkeelle tapahtumakonseptoinnissa. Tavoitteeseen liittyy olennaisesti myös tapahtuman haluttu lopputulos. Seuraava askel on miettiä, millaisen tarinan avulla tavoite saavutetaan. Tarkoituksena tarinalla on saada tapahtumaan osallistujat yllättymään ja pysähtymään, koska ihmisen mieli saadaan helposti muutettua yllättymisen avulla.

Lopuksi etsitään työkaluja, joiden avulla tarinaa saadaan tuotua esille. Näitä ovat tapahtumapaikka, ohjelma, tarjoilu ja tekniikka. Usein käytännössä lähdetään paradoksaalisesti liikkeelle tapahtumakonseptoinnissa juuri niin sanotusti väärästä päästä eli tässä mallissa työkaluista. Tällöin mietitään ensimmäiseksi tapahtumapaikkaa tai esiintyjiä tavoitteen sijaan. 3T-mallin mukaan työkalut eivät toimi eivätkä tue tarinaa, eikä tarinaa ole ilman tapahtuman tavoitetta. (Ruostetsaari 2016, 24.)

Tarinallistaminen eli toisin sanoen tarinalähtöinen palvelumuotoilu ohjaa toimijaa erottumaan joukosta. Tarinallistamisen voisi sanoa olevan osa tämän päivän markkinointia, jossa yrityksen toiminta ja yksittäiset palvelun eri vaiheet kiedotaan yhteen tarinan avulla. Sillä voidaan tarkoittaa toimintaan kohdistavaa innovointia, kehittämistä ja suunnittelua tarinaa hyödyksi käyttäen. Tarinallistamisen avulla voidaan myös suunnitella uusia palvelukonsepteja tai kehittää niitä elämyksellisemmiksi. Kaiken tämän takana on ajatus erottautua joukosta. Tarina kuvaa ja

tuo näkyvämmäksi yrityksen arvomaailmaa sekä sitä muutosta, jota toimija haluaa välittää ihmisille. Toimijan tarinan voidaan sanoa tulevan todeksi kohtaamisten kautta. Välitettyä mielikuvaa hallitaan mielikuvakokonaisuuden avulla voimakkaammin kuin perinteisissä palvelukulttuurin muodoissa. (Kalliomäki 2014, 14.)

Perustana tarinallistamiselle on toimijan tarinaintiteetti. Sillä tarkoitetaan toimijan arvoja, osaamista ja visioita tarinamuotoon yhdistettynä. Voidaankin puhua semiotiikasta eli vertauskuvien ja merkitysten liiton hallitsemisesta. Yleensä toimijoiden tarinoista löytyy selkeä rakenne, jolla on alku, keskikohta ja lopetus. Se on yhtenäinen tapahtumien sarja, joka voi myös sisältää syy-seuraussuhteita, eräänlaista juonellisuutta. Tarinan voisi sanoa myös olevan toimintaympäristön punainen lanka, jossa on selkeä toimija. Se voi sisältää faktoja ja fiktioita, kunhan se on mielenkiintoinen ja puoleensa vetävä. Tarinalla voi myös vedota tunteisiin tai erilaisiin aisteihin. Tunteista esimerkkeinä toimivat esimerkiksi inhimillisyys, merkityksellisyys ja tunnistamisen kokemukset. Aisteihin puolestaan voi vaikuttaa herättämällä ne henkiin erilaisten adjektiivien ja kuvailujen avulla. Tällä tarkoitetaan juonellisten tapahtumien sarjaa, joka on kuvattu ajatuksen kanssa tarinan muotoon. (Kalliomäki 2014, 15, 22-23.) ENO:n tarina voisi olla esimerkiksi visio-tarina, joka katsoo tulevaisuuteen tai syntytarina, joka peilaa ENO:n historiaan. Mikään ei estä luomasta myös arvotarinaa, jolloin tarinassa käsitellään miksi toiminta ja sen vaikuttavuus on niin merkityksellisiä. Ruusilan (2020) mukaan tarinallistaminen nähdään vielä usein kustannuseränä, jonka realistista vaikutusta ei laajemmalti vielä ymmärretä.

3 Kestävä kehitys ja ilmastonäkökulma

3.1 Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen päämääränä on turvata mahdollisuudet hyvään elämään sekä nykyisille, että tuleville sukupolville. Se on jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta ja tapahtuu maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti.

Tämä tarkoittaa myös, että päätöksenteossa ja toiminnassa otetaan tasavertaisesti huomioon ympäristö, ihminen ja talous. Ensimmäisen kerran kestävää kehitystä käsiteltiin YK:n Brundtlandin komissiossa vuonna 1987. Komission työskentelystä alkanut kestävän kehityksen politiikka on levinnyt maailmanlaajuisiksi sekä kehittynyt ja muotoutunut kattavaksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi. (Valtioneuvoston kanslia 2020.)

Kestävä kehitys jaetaan kolmeen osa-alueeseen: ekologiseen, taloudelliseen sekä sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyys. Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemiin säilyminen toimivana ja ihmisen aineellisen toiminnan sopeuttaminen luonnon kestokykyyn on kestävän kehityksen perusehto. Toimia on tehtävä kansallisesti. Ekologiseen kestävyys pyrittäessä myös kansainvälinen yhteistyö on tärkeää. Varovaisuusperiaatteen noudattaminen on ekologisen kestävyys kannalta keskeistä. Sen mukaan tieteellisen näytön puuttumista ei voida käyttää perusteena ympäristön tilan heikkenemistä estävien toimien siirtämiseksi myöhemmäksi. Ekologisen kestävyys tärkeitä periaatteita ovat myös haittojen synnyn estäminen ja niiden torjuminen synty lähteiltä. (Valtioneuvoston kanslia 2020.)

Taloudellinen kestävyys mahdollistaa yhteiskunnan keskeiset toiminnot. Kestävä talous kasvaa sisällöltään ja laadultaan tasapainoisesti, eikä siihen kuulu velkaantuminen tai varantojen hävittäminen pitkällä aikavälillä. Kun talous on kestävällä pohjalla, on helpompaa kohdata vastaan tulevia haasteita, esimerkiksi kasvavia sosiaaliturva- ja terveysmenoja väestön ikääntyessä. Kestävää taloutta tarvitaan sosiaalisen kestävyys perustaksi. Sosiaalista kestävyys ylläpitävät mekanismit puolestaan auttavat nopeasti muuttuvan maailmantalouden aiheuttamissa vaikeuksissa. (Valtioneuvoston kanslia 2020.)

Sosiaalisessa ja kulttuurisessa kestävyysdessä keskeistä on huolehtia, että hyvinvoinnin edellytykset siirtyvät sukupolvelta toiselle. Maailmanlaajuisia sosiaalisen kestävyys haasteita ovat yhä jatkuva väestönkasvu, köyhyys, ruoka- ja terveydenhuolto, sukupuolten välinen tasa-arvo sekä koulutuksen järjestäminen. Kyseisillä haasteilla on myös vaikutusta ekologiseen ja taloudelliseen kestävyys.

Nämä ovat suuria haasteita sekä kansallisesti että kansainvälisesti. (Valtioneuvoston kanslia 2020.)

3.2 Ilmasto ja ilmastonmuutos

Ilmasto on tilasto säistä. Paikkakunnan tai alueen ilmaston määrittelemiseen käytetään 30 vuoden säätilastoja. Aikavälin ollessa pitkä, siihen mahtuu kohtuullisen edustavasti sääoloiltaan erilaisia vuosia. Auringon säteilyn määrä on ilmaston perimäinen tekijä. Säteilyn määrä vaihtelee leveyspiirin ja vuodenajan mukaan. Auringon lähettämä säteily pääsee ilmakehän läpi melko hyvin. Auringon säteilyenergiasta lähes puolet pääsee siten lämmittämään maan ja merien pintaa. Ilmakehä läpäisee pinnan ylöspäin lähettämää lämpösäteilyä paljon huonommin. Kun ilmakehä pidättää lämpösäteilyä karkaamasta avaruuteen, maapallon lämpötila on suotuisa elämän esiintymiselle. Tätä ilmiötä kutsutaan kasvihuoneilmiöksi. (Ilmatieteen laitos 2020c.)

Ilmaston muuttumista voidaan arvioida mittareilla tehdyistä havainnoista noin 150 vuoden ajalta nykyhetkestä menneisyyteen. Sitä aikaisemmista ilmastoista saadaan tietoa esimerkiksi jäätiköistä, merien pohjakerrostumista ja puitten vuosirenkaista. Ilmastomallit ovat työkaluja, joilla voidaan saada tietoa tulevista ilmastonmuutoksista. Näistä fysiikan lakeihin perustuvista malleista voidaan päätellä, kuinka kasvihuonekaasujen lisääntyminen ilmakehässä muuttaa ilmastoa. (Ilmatieteen laitos 2020c.)

Ilmastonmuutos tarkoittaa Kansainvälinen ilmastopaneelin (International Panel for Climate Change, IPCC) määritelmän mukaan ilman lämpötilassa ja sadanassa tapahtuvia systemaattisia muutoksia. Muutokset voivat olla luontaisista syistä tai ihmisen toiminnasta aiheutuvia. Yleisesti ilmastonmuutos käsitetään ihmisen aiheuttamina muutoksina, jotka johtuvat kasvihuonekaasujen pitoisuuksien lisääntymisestä ilmakehässä. Merkittävimmät ilmastonmuutosta aiheuttavat kaasut ovat hiilidioksidi (CO_2), metaani (CH_4) ja typpioksiduuli (N_2O). Niitä muodostuu esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden käytöstä ja metsien hävittämisestä.

Kasvihuonekaasujen pitoisuuksien kasvaessa säteilypakote nousee ja alailma-kehään pidättyy entistä enemmän lämpöä. Tämän seurauksena ilman lämpötila nousee, jolloin sadannan määrä muuttuu. (Kellomäki 2015, 214.)

Ilmastonmuutosta arvioidaan ilmastoindikaattoreilla. Ne kertovat siirtymistä yli luonnollisten vaihtelurajojen eli niistä siirtymistä, jotka aiheutuvat ihmisten toiminnasta. Ilmastoindikaattoreita ovat maanpinnan lämpötila, merenpinnan nousu, globaali merien lämpötila, arktisen meren jääpeite, merien happamoituminen ja äärimmäiset sääilmiöt. (Virtanen 2011, 20.)

3.3 Ilmastonmuutoksen vaikutukset Suomen luontoon ja metsiin

Ekosysteemi on toiminnallinen kokonaisuus, jossa elollinen ja eloton luonto ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Ihminen on myös osa ekosysteemiä ja siten siitä riippuvainen. Lämpötila, sademäärä, tuulten voimakkuus ja auringonsäteilyn määrä ovat esimerkkejä ilmiöistä, jotka vaikuttavat ekosysteemin toimintaan. Pitkän evolutiivisen historiansa aikana eliölajit, kasvit, eläimet ja ihmiset ovat sopeutuneet vallitseviin ilmasto-olosuhteisiin. Ihmisten aiheuttama ilmastonmuutos, on nykyhetkellä niin nopeaa, että osa lajeista ei ehdi sopeutua siihen, ja on vaarassa taantua tai jopa hävitä. (Tolvanen & Luukkonen 2011, 109.)

Biodiversiteetti eli luonnon monimuotoisuus tarkoittaa lajien perinnöllistä muuntelua, lajien runsautta sekä elinympäristöjen monimuotoisuutta. Ilmastonmuutos aiheuttaa suuren uhan luonnon monimuotoisuuden säilymiselle. Sen seurauksena lajisto ja elinympäristöt muuttuvat. Kun ilmasto-olosuhteet muuttuvat, lajit voivat sopeutua, siirtyä uusille olosuhteiltaan sopiville alueille tai hävitä. Elinympäristöjen pirstaloituessa esimerkiksi kaupungistumisen, teiden rakentamisen tai metsien hakkuiden vuoksi tiettyyn elinympäristöön erikoistuneiden lajien siirtyminen ilmastonmuutoksen vuoksi uusille elinkelpoisille alueille muuttuu vaikeaksi tai jopa mahdottomaksi. (Tolvanen & Luukkonen 2011, 110–112.)

Ilmastonmuutoksen seurauksena on mahdollista, että Suomen ilmasto lämpenee sadassa vuodessa neljä astetta. Tämä aiheuttaisi sen, että pohjoinen havumetsävyöhyke siirtyy noin 400–500 kilometriä pohjoiseen. Lehtipuiden määrä tulee lisääntymään ja jalojen lehtipuiden levinneisyysalue laajenemaan. Hiilen sitoutuminen metsäekosysteemiin lisääntyy, mikäli puiden kasvu nopeutuu. Metsätuhojen ja erilaisten vaurioiden riski kuitenkin kasvaa. (Tolvanen & Luukkonen 2011, 113.)

3.4 Hiilen kiertokulku ja hiilinielut

Kasvihuonekaasuista voimakkain ja vesihöyryn jälkeen merkittävin on hiilidioksidi. Luonnossa hiili on jatkuvassa kiertokulussa eri varastojen välillä. Ilmaan tuotettu uusi hiilidioksidi jakaantuu hiilen luonnollisessa kiertokulussa ilmakehään, valtameriin ja kasvipeitteeseen sekä maaperään. Kasvit sitovat ilmakehästä hiilidioksidia yhteyttämisen yhteydessä. Hiiltä vapautuu takaisin ilmakehään kasvien soluhengityksessä ja orgaanisten aineiden maatuessa sekä kasveja syöneiden eläinten hengityksessä. (Ilmatieteen laitos 2020a.) Metsät toimivat merkittävinä hiilinieluina sitoessaan yhteyttämisen tuloksena hiilidioksidia ilmakehästä. Näin ne toimivat merkittävässä roolissa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2020.)

Kasvaessaan puut sitovat hiiltä. Hiilestä osa päätyy maaperään ja osa vapautuu ilmakehään, kun puu lahoaa tai kun puuta korjataan hakkuissa metsästä pois. Puusto ja maaperä toimivat siis hiilivarastoina. Hiilinieluina metsät toimivat vasta silloin, kun metsien hiilivarasto kasvaa. Siispä toimimisen edellytys on, että puuston kasvu sitoo enemmän hiiltä, kuin sitä vapautuu hakkuiden tai lahoamisen seurauksena. Vanhoissa metsissä hiiltä voi olla varastoituna moninkertainen määrä nuoriin metsiin verrattuna, mutta hyvässä kasvussa olevat metsät puolestaan toimivat suurempina hiilinieluina. (Soimakallio 2017.) Metsä muuttuu hiilenlähteeksi, jos hakkuut ylittävät metsän kasvun ja metsän hiilivarasto pienenee (Ilmatieteen laitos 2020b).

Ilmastonmuutoksen kannalta hiilinielujen merkitys on huomattava maailmanlaajuisesti. Sekä meret että metsäalueet sitovat ja varastoivat arvioiden mukaan maailman hiilidioksidipäästöistä noin neljänneksen kumpikin. Ihmisten toiminnalla voidaan vaikuttaa hiilinielujen kokoon ja säilymiseen. Esimerkiksi metsiä istuttamalla hiilinieluja voidaan kasvattaa. (Ilmatieteen laitos 2020b.)

Sveitsin ETH Zurich-yliopiston professori Tom Crowther on julkaissut tutkimuksen tiedelehti Science:ssä nimeltään "The global restoration potential", jossa on laskettu, kuinka paljon puita voitaisiin istuttaa jo metsittyneiden alueiden ulkopuolelle. Erilaiset ruuantuotantoalueet ja kaupungit ovat jätetty laskelmissa pois, mutta esimerkiksi laidunmaat ovat tuloksissa mukana. Artikkelissa todetaan, että miljardien puiden istuttaminen ympäri maailman olisi yksinkertainen ja merkittävä keino ilmastonmuutoksen torjunnassa. Istutettaessa potentiaaliset maa-alueet, saataisiin 25 % lisää metsäpinta-alaa maapallolle, mikä tarkoittaisi 500:aa miljardia puuta. Niiden laskettiin nielevän noin 200 gigatonnia hiilidioksidia ilmasta järeidytyään. (Frilander 2019.)

Artikkelissa korostetaan kuitenkin, että nykymittakaavainen päästöjen kehitys tulisi kuitenkin saada kääntymään kohti nollapäästöjä. Jos puita alettaisiin istuttaa lasketussa mittakaavassa, niillä kestäisi 50–100 vuoteen saavuttaa täyden tehon päästöjen sitomisen mahdollisuus. Tutkimuksessa on käytetty 80 000 korkearesoluutioista Google Earth -satelliittikuvaa. Kuvien avulla laaditusta kartasta nähdään potentiaaliset alueet puiden kasvamiselle. Alueita on kaikkialla maapallolla, mutta suurimman vaikutuksen saa istuttamalla puita tropiikissa. Yli puolet koko maapallon potentiaalisesta puidenlisäyskapasiteetista on Venäjällä, Kanadalla, Kiinalla, Yhdysvalloilla, Brasiliassa ja Australiassa. (Frilander 2019.)

4 Kehittämistyön tausta ja tavoitteet

4.1 ENO Schoolnet ry, opinnäytetyön toimeksiantaja

ENO (Environment Online) on vuonna 2000 perustettu kestävän kehityksen verkosto kouluille ja kunnille tai kaupungeille, joka tekee työtä kestävän kehityksen parissa ympäri maailmaa. Verkoston perusti Mika Vanhanen Enon kunnassa. Verkosto toimii 157 maassa, joista aktiivisesti mukana on noin 100 maata. Verkoston toimintaan on osallistunut jo yli 10 000 eri koulua. ENO-verkostolla on yli sadassa maassa maakoordinaattorit, jotka koordinoivat oman maansa tapahtumia ja huolehtivat viestinnästä oman verkostonsa ja ENO:n välillä. He huolehtivat myös yhteyksistä paikallisiin toimijoihin, kuten ministeriöihin ja oman maansa yhteisöihin. ENO:n toimintaa ovat erilaiset kestävän kehityksen kampanjat ja tapahtumat sekä opetusmateriaalin tuottaminen yhteistyönä verkoston jäsenten kanssa. ENO on yksi tunnetuimmista suomalaisista koulutusinnovaatioista, ja se on saanut useita palkintoja sekä Suomessa että ulkomailla. Verkoston toimintaa ylläpitää ENO Schoolnet ry Joensuussa. (ENO 2020.)

ENO Schoolnet ry on perustettu vuonna 2009. Sen tavoitteena on ympäristöasiat, koulujen kansainvälistymisen tukeminen ja kehitysmaiden koulujen verkottaminen. Yhdistyksen tarkoituksena on ENO-verkkokoulun tukeminen aatteellisesti ja taloudellisesti sekä erityisesti ENO-verkkokoulun toimintaan osallistuvien suomalaisten ja kehitysmaiden koulujen yhteistyön tukeminen. Yhdistyksen pyrkimyksenä on edistää kestävästä kehitystä ja maailmanlaajuista vastuuta. (Vuosikertomus 2018.)

ENO tuo yhteen tuhansia kouluja maailmanlaajuisesti erilaisten aktiviteettien, teemaviikkojen ja paikallisten tapahtumien kautta. ENO-verkoston tavoitteena on rohkaista oppilaita aktiivisiksi ja ympäristötietoisiksi kansalaisiksi. Oppilaita kannustetaan etsimään tietoa paikallisesta ympäristöstään ja ymmärtämään, että he voivat vaikuttaa muutokseen lähiympäristönsä tilassa. Aktiivisen osallistumisen kautta ja virtuaalisen koulun mahdollistamana oppilaat oppivat maailmanlaajuista vastuuta ympäristöasioissa toisiltaan. Kun oppilaat näkevät, mitä muut tekevät,

vahvistuu ajatus siitä, että ympäristötyötä tehdään yhdessä. Todellinen tekeminen ympäristön hyväksi on merkittävää. ENO onkin hyvä esimerkki siitä, kuinka työ kestävän kehityksen eduksi alkaa ruohonjuuritasolta leviten ympäri maailmaa. (Vanhanen 2012, 9.)

Vuonna 2004 aloitettiin puunistutustapahtumat, jotka ovat ENO:n vanhimpia tapahtumia. Niitä järjestetään ympäri maailmaa huomioiden paikalliset vuodenajat ja puulajit. Puunistutus on konkreettinen toimi ympäristön pelastamiseksi. Monilla kouluilla se toimii myös kampanjana ilmastonmuutosta vastaan. Päätapaukumat pidetään kuitenkin toukokuussa YK:n biodiversiteetti päivän, 22.5., ja syyskuussa kansainvälisen rauhanpäivän, 21.9., aikoihin. (Vanhanen 2012, 10.)

4.2 Kestävä kehitys ENO-ohjelmassa

Kestävän kehityksen näkökulmia voi olla kolmesta viiteen toimijan mukaan. ENO-ohjelmassa kestävä kehitys muodostuu neljästä kestävän kehityksen näkökulmasta, joita ovat ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja ekonominen kestävyys (Vanhanen 2012, 16).

ENO:n ydinteemoja ovat ekologisen kestävyuden monimuotoisuuden ja ekosysteemin turvaaminen sekä ilmastonmuutoksen hillitseminen. Ekologisuudessa kestävyudessa kiinnitetään huomiota tuottamiseen ja kuluttamiseen oppimisen kautta. Kuluttamisen vähentäminen ja ympäristöystävällisten tuotteiden käyttäminen ovat osa ekologisesti kestävään kehitykseen johtavaa käyttäytymistä. (Vanhanen 2012, 16.)

Ihmisoikeudet, rauha, demokratia ja solidaarisuus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys ovat sosiaalisen kestävyuden teemoja, joita huomioidaan kaikissa ENO:n toiminnoissa. Erityisesti puunistutustapahtumat ovat sosiaalisesti merkittäviä. ENO:n kampanjoissa puolestaan sosiaalisen kestävyuden teemoista aktiivinen kansalaisuus ja osallistuminen päätöksen tekoon ovat vahvasti mukana. (Vanhanen 2012, 16.)

Kaikissa ENO:n toiminnoissa huomioidaan kulttuurisen kestävyysnäkökulmia, joita ovat harmonia paikallisten kulttuureiden ja arvojen kanssa, erilaisuuden hyväksyntä, kaikkien oikeuksien kunnioittaminen, myös luonnon ja eläinten. Ekonominen kestävyys otetaan huomioon ENO:n toiminnassa energiatehokkuudessa ja kierrätyksessä. (Vanhanen 2012, 16.)

4.3 Kehittämistyön tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli konseptoida puunistutustapahtuma kirjalliseksi oppaaksi ja tuottaa tapahtumissa käytettäväksi erilaista lisämateriaalia ENO:n tarpeesta lähtien. Työssä huomioitiin järjestettävissä puunistutustapahtumissa kestävä kehityksen eri ulottuvuudet, painottuen sosiaaliseen ja ekologiseen kestävyysnäkökulmaan. Lisäksi pyrittiin tuomaan esille ja tietoisuuteen ENO:n toiminnan vaikutukset osana ilmastonmuutoksen hillitsemistä. Kehittämiskysymykseksi muotoutui: ”Miten yhdistyksen tapahtumanjärjestämistä voidaan kehittää ja mallintaa monistettavaksi konseptiksi eri käyttäjäryhmille?”

Opinnäytetyön kehittämistehtävänä oli suunnitella ja toteuttaa tapahtumakonsepti (opas) koulutusmateriaaleineen ENO:n organisoimiin puunistutustapahtumiin yhteistyökumppaneille. Konseptin sisältö kohdistettiin Suomen olosuhteisiin. Opinnäytetyön tuotos muodostuu kahdesta eri osasta: tapahtumakonseptista, joka tuotetaan oppaan muotoon ja lisämateriaaleista, jotka luotiin tietokorteiksi. Sen avulla yhteistyökumppanit ja muut asiasta kiinnostuneet saavat tietoa, miten puunistutustapahtuma kokonaisuudessaan järjestetään. Oppaassa käsitellään asioita, mitä kaikkea täytyy ottaa huomioon järjestettäessä tällaisia tapahtumia. Oppaasta puunistutustapahtuman järjestäjät saavat tietoa tapahtuman järjestämisen suunnitteluun ja toteutuksen hallintaan sekä tapahtuman läpivientiin. Tapahtuman järjestämisen lisäksi oppaasta löytyy perustietoa esimerkiksi puiden istuttamisesta ja taimikon hoidosta lähivuosina.

Oppaan lisämateriaaleiksi kehitettiin tietokortit Suomessa istutettavista puula-jeista ja niiden ominaisuuksista, sekä tiivistetysti olennaisimmat asiat istutukseen liittyen. Kortit kohdistettiin noin 10-ikävuodesta eteenpäin oleville koululaisille. Yksi korteista on tapahtumaan osallistuneille jaettava kiitoskortti.

5 Kehittämistyön toteutus

5.1 Kehittämistyö toiminnallisen opinnäytetyön muotona

Toiminnallisen opinnäytetyön avulla pyritään ohjeistamaan ja opastamaan käytännön toimia tavoitellen toiminnan järjestämisestä tai rationalisointia. Toiminnallisen opinnäytteen toteutuksena voi olla esimerkiksi työelämään suunnattua opastamista, ohjeistamisesta tai järjestämistä toimeksiantajan tavoitteiden mukaan. Toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksena voi syntyä kohderyhmän mukaan toteutettu tapahtuma ja sen järjestäminen. Tuotoksena voi olla myös tarkoituksenmukaisia oppaita. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9.) Toiminnallisissa opinnäytetöissä esiin nousee tekemisen, taitojen ja ammatillisen käytännön osaamisen tarkoituksenmukainen yhdistäminen, joka antaa tekijöilleen luovuuteen kannustavia haasteita. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 69.)

Merkittävin ero toiminnallisen ja tutkimuksellisen opinnäytetöiden välillä on se, että toiminnallisessa opinnäytteessä tehdään jokin tuotos, kun taas tutkimuksellisessa opinnäytetyössä synnytetään uutta tietoa yleisimmin tutkimusraporteina. Muu ero tutkimukselliseen opinnäytetyöhön nähden on se, että toiminnallisessa opinnäytetyössä kehittämiseen tähtäävän tuotoksen luomisessa on mukana muitakin toimijoita eri vaiheissa, kun taas tutkimuksellisessa opinnäytetyössä keskeinen toimija on opiskelija itse. Eroavuudeksi voidaan lukea myös työskentelytavat. Toiminnallisessa opinnäytetyössä kehittämisen askeleet otetaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa vuorovaikutussuhteessa määräytyissä toimintaympäristöissä. Tämä tarkoittaa käytännössä sosiaalista vuorovaikutusta toiminnan keskellä sisältäen keskustelua, arviointia, toiminnan uudelleen suuntaamista,

vertaistukea ja palautetta molempiin suuntiin niin varsinaisille tekijöille kuin kanssatoimijoille. (Salonen 2013, 6.)

Salonen (2013, 7) käyttää yläkäsitettä kehittämistoiminta koskien myös toiminnallista opinnäytetyötä ja muita erilaisia kehittämiseen tai projekteihin painottuvia opinnäytetöitä. Hän toteaa, että kehittämistoiminta-käsitettä voidaan käyttää kuvaavana ja toimivana yläkäsitteenä kaikelle sellaisen toiminnan kokonaisymmärtämiselle, työskentelylle ja kuvaukselle, joiden tuotoksena luodaan uusi asia. Näin ollen kehittämistoiminta sisältää kehittämiseen liittyvät ideologiset lähtökohdat, säännöt ja sitoumukset. Nämä luovat käsitteellisen kehyksen yksilöidylle käytännön kehittämishankkeelle, jonka ohjaamana siihen sitoutuneet tekijät kuljettavat sitä eteenpäin kohti uusia asioita. (Salonen 2013, 7.) Tässä työssä käytetään toiminnallisen opinnäytetyön alakäsitteenä termiä kehittämistyö.

5.2 Kehittämistyö prosessina

Kehittämistyötä voidaan kuvata prosessimaisena, toinen toistaan seuraavien vaiheiden kautta. Prosessimallien merkitys kehittämistyössä on oleellinen, että voidaan muodostaa hallittu kokonaiskuva kehittämistyöhön liittyvistä vaiheista. (Ojasalo & Moilanen 2014, 22–23.) Prosessissa kehittämisen työvaiheet etenevät kohti produktia toimijoiden kanssa dialogisessa tai trialogisessa vuorovaikutteisissa suhteissa sijoittuen erilaisiin kehittämisympäristöihin. Tämän takia kehittämisprosessi tuo mukanaan keskustelua, arviointia, tekemisen uudelleen suuntaamista, vertaistukea sekä palautteen antamista ja ottamista toimijoiden kesken. (Salonen 2013, 26.)

Kehittämistyöhön suuntaava opinnäytetyö tarvitsee tuekseen kehittämistä kuvaavia malleja. Niitä voidaan hahmottaa eritasoisten mallien avulla. Yksinkertaisimmillaan voidaan käyttää selkeää lineaarista mallia, joka etenee vaihe vaiheelta eteenpäin kohti lopullista toteutusta, päättämistä ja arviointia. Toinen käytetyistä malleista on spiraalimalli, jossa vaiheet toistuvat kehämäisesti aina uudelleen aina päättämiseen saakka. Erona lineaariseen malliin on, että reflektiota suoritetaan jatkuvasti prosessin aikana. (Toikko & Rantanen, 2009, 64–67.)

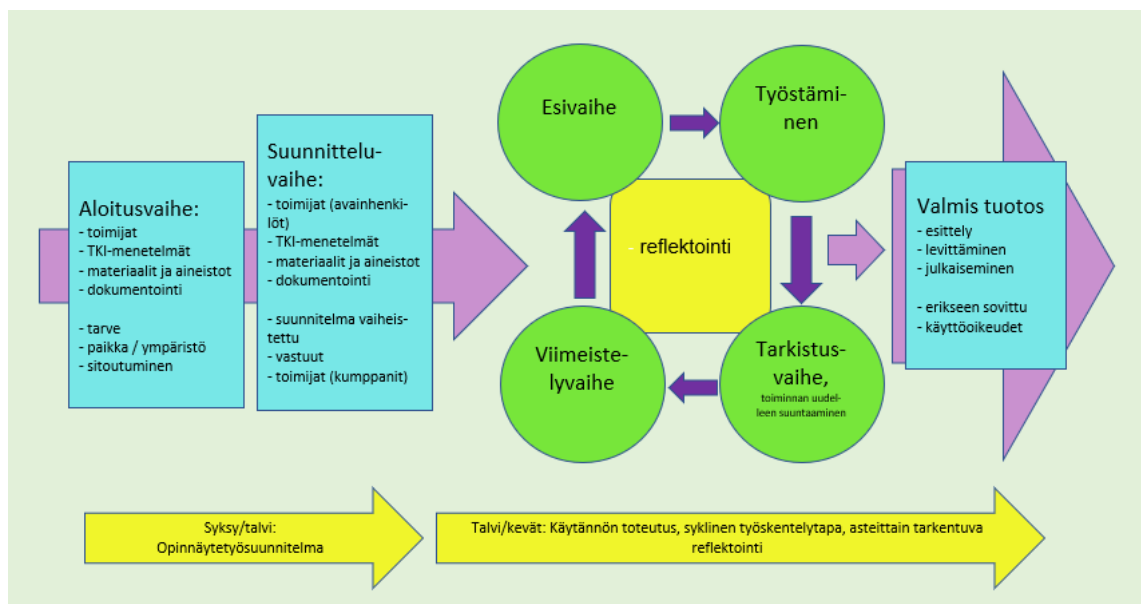
Näiden kahden mallin vahvuudet ja kehittämistoiminnan logiikan yhdistämisellä on luotu konstruktivistinen kehittämistoiminnan malli. Siihen sisältyy ajatus kehittämishankkeen suunnitelmallisuudesta, vaiheistuksesta, toiminnan aikaan oppimisesta, osallisuudesta, tutkimuksellisesta kehittämisotteesta unohtamatta menetelmäosaamista. Mallissa korostuvat yhteisöllisyyden ja osallistavuuden periaatteet. Konstruktivistisessa mallissa reflektointia tehdään joka vaiheessa spiraalimallin tyyliä, mutta syklinen toiminto on jäänyt pois ja malli etenee lineaarisempaan tyyliin. Tämä tarkoittaa kehittämistoiminnassa aika ajoin pysähtymistä, arviointia, katsomista eteenpäin sekä keskustelua vuorovaikutteisesti ja tasavertaisesti. Mallissa huomioidaan inhimilliset tekijät, jotka ovat läsnä kehittämistoiminnan eri vaiheissa. (Salonen 2013, 16.) Malli täydentyy omanlaisekseen, koska siinä mukaan otetaan kehitystoiminnan vaiheistukset, toimijat, kehittäminen menetelmät, tiedonhankintamenetelmät, materiaalit, aineistot, dokumentointitavat, analyysit sekä itse tuotos. (Salonen 2012, 26–27.)

5.3 Kehittämistyön konstruktivistinen malli

Konstruktivistinen malli (kuvio 2) sisältää seuraavat vaiheet:

1. Aloitusvaihe: Idea hankkeesta. Määritellään kehittämistarve, kehittämistehtävä, toimintaympäristö ja toimijat sekä heidän osallistumisensa ja sitoutuminen kehittämistoimintaan.
2. Suunnitteluvaihe: Hankeidean kirkastaminen. Kehittämistoiminnasta laaditaan kehittämissuunnitelma. Määritellään tavoitteet, ympäristö, vaiheet, toimijat, TKI-menetelmät, materiaalit ja aineistot sekä tiedonhankintamenetelmä, dokumentaatio siinä määrin, kun ne voidaan määritellä tässä vaiheessa. Vastuukysymysten määrittely.
3. Esivaihe Kenttätö. Siirrytään kehittämistoiminnan varsinaiseen ympäristöön. Organisoitaan tulevaa työskentelyä.

4. Työstövaihe Käytännön toteutus. Työskennellään kohti tavoitetta ja tuotosta. Kehittämishankkeen osatekijät realisoituvat. Ammatilliset kvalifikaatiot aktivoituvat. Palautteen, ohjauksen ja vertaistuen määrät korostuvat.
5. Tarkastusvaihe Arviointi on läsnä koko prosessin ajan, mutta on hyvä pysähtyä tarkastelemaan tässä vaiheessa luotua tuotosta. Palataanko takaisin työstövaiheeseen vai onko mahdollista jatkaa eteenpäin seuraavaan vaiheeseen?
6. Viimeistelyvaihe Hiotaan ja karsitaan. Tässä vaativassa vaiheessa viimeistellään tuotos ja kehittämistoimintaa koskeva raportti. Näistä kahdesta muodostuu varsinaisen toiminnallisen opinnäytetyön kokonaisuus. Tuotos esitellään toimeksiantajalle.
7. Valmis tuotos Päätös, esittäminen ja levitys. Konkreettinen tuotos on valmistunut. (Salonen 2013, 17–19.)

Kuvio 2. Konstruktivistinen malli (mukaillen Salonen 2013).

Kehitystyön pohjaksi valittiin konstruktivistinen malli, koska se vastaa parhaiten tämän opinnäytetyön prosessia eri vaiheillaan. Mallissa korostuu myös yhteisöllisyys, osallistavuus ja tietynlainen pedagoginen ote kehittämistoimintaan liittyen. Nämä teemat kannattelevat myös tämän opinnäytetyön perusajatuksia. Malli mahdollistaa arvioinnin ja palautteen saannin koko prosessin ajan sekä mahdollisuuden prosessin uudelleen suuntaamiseen sen niin vaatiessa. Malli mahdollistaa myös uusien menetelmien mukaan oton, jos niiden tarve prosessin edetessä huomataan. Malli antaa mahdollisuuden myös erilaisten toimijoiden näkökulmien hyödyntämiseen ja asiantuntijuuden yhdistämiseen prosessin aikana.

5.4 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

Konstruktivistista lähestymistapaa käyttävässä opinnäytetyössä käytettävät menetelmät voivat olla kirjavia, sillä lähestymistapa ei rajaa pois käytössä olevia menetelmiä. Tavoitteen ollessa uuden kehittämisessä, aineistoa suositellaan kerättäväksi monin eri tavoin. Lisäksi on hyvä painottaa toimijoiden välistä yhteistyötä ja tuntea perusteellisesti valmiin tuotoksen käyttäjien tarpeet työlle. Etuna on, jos lopullisen tuotoksen käyttäjät ovat varhaisessa vaiheessa mukana kehittämisprosessissa. Aivoriihiyöskentely ja ryhmäkeskustelut yhdessä toimeksiantajan ja yhteistyökumppaneiden kanssa ovat käytettyjä menetelmiä. (Ojala ym. 2014, 68.) Voidaankin siis todeta, että ei ole yksiselitteistä ja toistaan parempaa menetelmää tehdä kehittämistoimintaa (Salonen 2012, 24).

5.4.1 Prosessipäiväkirja

Olennainen osa raportointia on, miten prosessin kulkua, tavoitteiden saavuttamista, tuotosta ja omaa oppimista toiminnallisen opinnäytetyöprosessin aikana kuvataan ja arvioidaan. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 65). Näin ollen kehittämistyötä dokumentoidaan yksityiskohtaisesti päiväkirjan avulla. Prosessipäiväkirjaa pidetään kehittämistoiminnan ideasta alkaen aina lopulliseen raportointiin saakka jatkuen läpi prosessin alusta loppuun välivaiheineen. Siihen kirjataan prosessin aikana syntyneet ideat, tavoitteet ja muutokset. Järjestämälliset ja perustellut

kirjaukset auttavat selkeän, johdonmukaisen ja jäsentyneen opinnäytetyöraportin laatimisessa. (Vilkka & Airaksinen 2003, 19–20.)

5.4.2 Osallistuva havainnointi

Opinnäytetyössä, joka on kehittämistoimintaa, aineistoa voi kerätä havainnoinnin avulla, jonka muotoja ovat osallistuva havainnointi tai tarkkailu. Havainnointia voidaan tehdä erilaisin, tarkoituksenmukaisin tavoin. Siihen vaikuttavia asioita ovat, ollaanko luomassa uusia elämyksiä vai tarkkailemassa jo syntyneitä tuotoksia. (Vilkka 2015, 142–143.) Tutkija on mukana toiminnassa osallistuvassa havainnoinnissa ja tällöin myös havainnoitavat ovat tietoisia tutkijan läsnäolosta (Kananen 2010, 49).

Havainnoinnin käyttö on perusteltua silloin, kun käyttää sitä sellaisissa tilanteissa, jossa ilmiötä ei tunneta tai tieto tutkittavasta kohteesta on vähäistä. Havainnoinnineduksi voidaan laskea sen autenttisuus, koska ilmiöt tapahtuvat normaalissa ympäristössään. Sillä saadaan kerättyä monipuolista aitoa tietoa. Suorassa havainnoinnissa tutkija seuraa ilmiöön kytkeytyviä tapahtumia niiden tapahtuessa ollessaan läsnä havainnointitilanteessa. (Kananen 2010, 49–50.)

5.4.3 Asiantuntijakonsultaatiot ja kirjallisuuskatsaukset

Kehittämiseen tarvittavaa tietoa voidaan kerätä tämän tyyppisissä opinnäytetyössä myös konsultaatiota avuksi käyttäen. Tämä tarkoittaa sitä, että haastatellaan aihepiiriin asiantuntijoita. Tätä haastatteluaineiston avulla saatua tietoa voidaan käyttää samalla tavalla kuin lähdeaineistoakin argumentoinnin ja päättelyn tukena. Sitä käytetään myös tuomaan opinnäytetyön aikana käytyihin keskusteluihin teoreettista syvyyttä. (Vilkka & Airaksinen 2003, 57–58.)

Konsultaatioksi voidaan lukea myös sellaiset haastattelut, joiden tarkoitus on kerätä tai tarkistaa asiantuntijoilta faktatietoja. Konsultaatioaineistot raportoidaan

aina opinnäytetyön raporttiin. Ne antavat osaltaan lisää luotettavuutta teoreettiseen osuuteen. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 58.) Kehittämistoiminnan tuotoksen tukena käytetään aihealuetta lähellä olevien kehittämisraporttien läpilukua tutustumalla kehittämistietoon, tuloksiin ja niiden pohjalta valmistuneisiin tuotoksiin (Salonen 2013, 23).

6 Kehittämistyön prosessikuvaus

6.1 Aloitusvaihe

Idea opinnäytetyöhän saatiin keväällä 2019 ja käytiin esittäytymässä ENO:n toimijoille. Tällöin keskusteltiin mahdollisuuksista toteuttaa toimeksiantajan tarpeesta lähtevä kehittämissuoritus. Kesällä 2019 opinnäytetyön tekijät osallistuivat ENO:n järjestämään kansainväliseen koululaisten ilmastokokoukseen, jossa oli osallistujia 159 eri maasta. Näin saatiin kattava kuva siitä kuinka kansainvälisestä sekä laajasta toiminnasta yhdistyksen toiminnassa on kyse. Pohjois-Karjalassa ja muualla Suomessa toiminnan tunnettavuutta halutaan lisätä ja kehittää yhteistyökumppausten kanssa. Tämä opinnäytetyö vastaa osaltaan tähän haasteeseen yhtenä osa-alueena. Näin ollen päädyttiin laatimaan tapahtumakonsepti ENO:n organisoimiin puunistutustapahtumiin. ENO on haastanut kuntia, kylätoimikuntia ja yhdistyksiä osallistumaan puunistutustalkoisiin. Tämä opinnäytetyö vastasi suoraan ENO:n ja sen yhteistyökumppaneiden tarpeisiin, tarjoten käytännön läheistä tietoa ja ohjeita tapahtumien järjestämiseksi tueksi.

Tapahtumakonseptille oli selkeä tarve. ENO:n toimintaympäristö vaati kehittyäkseen ja laajentuakseen suunnitellun mukaista tapahtumakonseptia. Tapahtumakonseptin laadinta rajattiin käsittelemään Suomessa järjestettäviä puunistutustapahtumia. Tapahtumakonseptin laadinnassa käytettiin pohjana puunistutustapahtuman järjestämisen prosessia, joka oli tarkoitus toteuttaa Joensuussa 12.5.2020. ENO:n lisäksi prosessissa mukana olivat Joensuun kaupunki ja Joensuun kaupungin Ilmastokorttelit -hanke, jotka toimivat kehittämistyössä asiantuntijoina ja neuvonantajina.

Tapahtumakonsepti päädyttiin laatimaan oppaan muotoon, joka sisältää selkeät ohjeet puunistutustapahtuman järjestämisestä aina suunnitteluvaiheesta itse toteutukseen ja jälkimarkkinointiin huomioiden kunkin tapahtuman erityispiirteet. Oppaaseen suunniteltiin erillinen lisämateriaali, joka käsittelee yleistietoa eri puulajeista ja istuttamiseen liittyvistä peruseriaahteista. Lisämateriaali tuotettiin helpolukaiseksi ja yleistajuiseksi. Oppaan kohderyhmänä ovat erilaiset yhteisöt, yhdistykset ja kunnat. Lisämateriaali suunnattiin erityisesti koululaisille noin kymmenestä ikävuodesta ylöspäin. Lisämateriaalin tarkoitus on tukea opasta ja toimia esimerkiksi ennakkomateriaalina istutustapahtumille. Sitä voi käyttää myös opetusmateriaalina. Näihin valintoihin päädyttiin yhdessä toimeksiantajan kanssa keskustellessa.

Kehittämistyön kulkua päädyttiin dokumentoimaan erillisen prosessipäiväkirjan avulla (liite 1). Se kuvaa prosessin kaikki vaiheet mitä, on tehty, milloin on tehty, ketkä ovat osallistuneet tekemiseen ja mitä päätöksiä on tehty. Prosessipäiväkirjasta ilmenee myös sovitut jatkotoimenpiteet. Sen avulla dokumentoitiin kehittämistyöprosessin avoimeksi ja aukottomaksi. Päiväkirjaa pidettiin Word-ohjelmalla.

6.2 Suunnitteluvaihe

Aihe hahmottui lopulliseen muotoonsa lokakuun 2019 alussa, jolloin pidettiin palaveri asioista. Silloin tarkentuivat toimeksiantajan toiveet ja tarpeet kehittämistyön muodon suhteen. Tämän jälkeen perehdyttiin opinnäytetyötä koskevaan tietoperustaan, jonka aiheiksi valikoitui tapahtuman järjestäminen, konseptointi ja kestävän kehityksen ilmastonäkökulma. Marraskuussa 2019 tarkennettiin vielä puhelinpalaverissa aiheen rajausta ja keskusteltiin käytettävistä TKI-menetelmistä. Toiminnallisen opinnäytetyön peruseriaahteisiin ja sen muotoihin perehdyttiin huolellisesti.

Opinnäytetyön muodoksi tarkentui kehittämistyö. Kehittämiskysymykseksi muotoutui: Miten yhdistyksen tapahtumanjärjestämistä voidaan sujuvoittaa ja mallintaa monistettavaksi konseptiksi eri käyttäjäryhmille? Tämän kysymyksen pohjalta

laadittiin suunnitelma. Siinä määriteltiin kehittämistarve ja -tavoitteet, toimintaympäristöt, prosessin eri vaiheet, toimijat ja käytettävät menetelmät. Lisäksi selvitettiin, mitä materiaaleja ja aineistoja kehittämistyön tukena käytettäisiin. Prosessin vastuut jaettiin toimijoiden kesken. Opinnäytetyöntekijät vastasivat kokonaisuudessaan kirjallisista tuotoksista ja aineiston suunnittelusta. Toimeksiantaja ja muut asiantuntijat tukivat ja neuvoivat tarvittaessa prosessin eri vaiheissa. Toimeksiantaja huolehti myös lopullisen tuotoksen kuvittajan/taittajan hankkimisesta.

Puunistutustapahtumia on järjestetty vuodesta 2004 ENO:n toimesta, mutta kirjallista ohjeistusta tai opasta ei ole ollut toimeksiantajalla aikaisemmin. Lähtötilanteen ollessa tällainen kehittämistyölle ei voitu tehdä alkukartoitusta, konseptia lähdettiin rakentamaan lähes tyhjästä. Kehittämistyön pohjana toimi Joensuussa 12.5.2020 Suomi istuttaa puita -tapahtuman suunnitteluprosessi, johon osallistuttiin aktiivisesti. Tarkoituksena oli osallistua myös tapahtuman toteutusvaiheeseen, mutta tapahtuman peruunnuttua 18.3.2020 koronapandemian vuoksi, se ei ollut mahdollista. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut oleellisesti opinnäytetyöprosessiin, vaan se muutti hieman vain muotoaan.

Kehittämistoiminnan ollessa luonteeltaan prosessimainen haluttiin löytää työlle sopiva lähestymistapa. Syksyn aikana tutustuttiin laajasti erilaisiin tarkoituksen mukaisiin malleihin, ja päädyttiin lopulta käyttämään konstruktivistista lähestymistapaa. Tämä kehittämistyön malli yhdistää sulavasti lineaarisen ja spiraalimaisen kehittämismallin. Sen kaikissa toteutusvaiheissa on reflektointi läsnä ja se tarjosi mahdollisuuden palata prosessin työstövaiheessa aina alkuun prosessin kulun niin vaatiessa.

Kun kyseessä on kehittämistyö, ei ole vain yhtä tapaa tutkia aihepiiriä, vaan yhdistellen useita tarkoituksen mukaisia menetelmiä saatiin kokoon joukko TKI-menetelmiä, joiden avulla prosessia vietiin kohti haluttua lopputulosta. Menetelmiksi soveltuvuutensa mukaan valittiin prosessipäiväkirja, osallistuva havainnointi ja asiantuntijakonsultaatiot. Tietoperustassa perehdyttiin tapahtuman järjestämiseen sekä kestävän kehityksen ilmastonäkökulmaan. Lisäksi tutustuttiin vastaavanlaisiin tapahtumanjärjestämisestä laadittuihin oppaisiin.

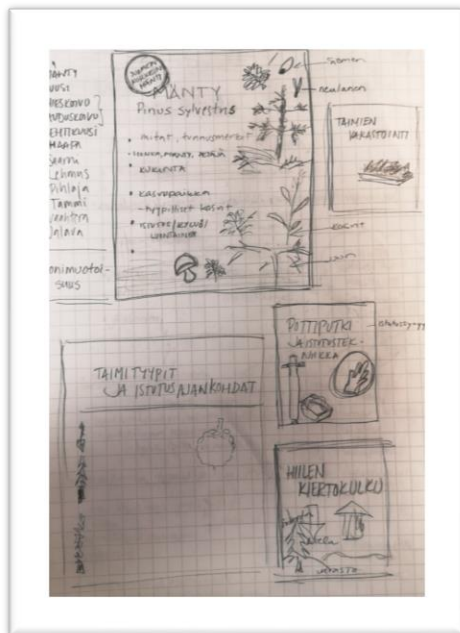
6.3 Toteutusvaihe

Kehittämistyön toteutusvaihe voidaan katsoa alkaneeksi ENO:n ja Joensuun kaupungin yhteisestä puunistutustapahtuman suunnittelupalaverista marraskuussa 2019, johon kehittämistyön tekijät osallistuivat. Palaverin aikana suoritettiin osallistuvaa havainnointia tapahtuman järjestämiseen liittyvissä asioissa, ja niistä tehtiin muistiinpanoja. Palaverissa esiteltiin myös tämä opinnäytetyönä tehtävä kehittämissyö. Lisämateriaaliksi suunnitellut tietokortit herättivät kiinnostusta. Tästä syystä päädyttiin tekemään korttien materiaalit ensimmäisenä, että kortit olisivat valmiina ennen kevään puunistutustapahtumaa. Tietokortit herättivät palaverissa idean tehdä myös kiitoskortti tapahtumaan osallistuneille annettavaksi. Kiitoskortti tulee toimimaan osana tapahtuman jälkimarkkinointia.

Tietokorttien kooksi päätettiin A6. Tämä koko todettiin käytännölliseksi kooksi tulostettavaan versioon. Tulostuksessa standardikokoiselle tulostinpaperille mahtuu neljä korttia. Tietokorttien sisällön ja ulkonäön suunnittelu aloitettiin tammikuussa 2020. Ajatuksia hahmoteltiin piirtämällä erilaisia versioita korteista. Myös korttien tunnelmaa mietittiin. Kortit tulisivat pääasiassa käyttöön koululaisikäisille oppilaille noin kymmenestä vuodesta eteenpäin. Ne voivat toimia opetus- ja ennakkomateriaaleina koululaisille. Tietokorttien sisällöt sopivat myös sellaisille henkilöille, joilla ei ole kokemusta puiden istuttamisesta tai tietoa puulajeista. Lisäksi mietittiin, mitä puulajeja, ja mitä muita tietoja korteissa voitaisiin kertoa. Tammikuussa aloitettiin suunnittelemaan oppaan sisältöä perustuen opinnäytetyön tietoperustaan ja aikaisempiin havaintoihimme. Lisäksi luettiin paljon erilaisia tapahtumanjärjestäjän oppaita, että saatiin hyvä mielikuva tapahtuman järjestämisestä. Oppaan suunnittelu aloitettiin kirjoittamalla ideoita ja asioita käsitekartaksi.

Korttien alustavan suunnittelun jälkeen helmikuun alussa ideat esitettiin opinnäytetyön toimeksiantajalle. Yhdessä tarkennettiin, mitä puulajeja kortteihin valitaan ja mitkä ovat ne olennaiset tiedot puunistutustapahtuman kannalta korteissa esitettäväksi. Kiitoskortti päätettiin tehdä yhdeksi tietokorteista. Myös alustavat hahmotelmat oppaan sisällöstä esitettiin tässä vaiheessa. Oppaan kooksi päätettiin

A5 ja sivumääräksi noin 20 sivua. Kuvassa 1 on esimerkki suunnitteilla olevista korteista.

Kuva 1. Hahmotelmia tietokorteista sekä kortteja varten hahmoteltua tietosisältöä.

Tietokorttien ensimmäinen versio lähetettiin toimeksiantajalle kommentoitavaksi helmikuun puolen välin jälkeen. Näissä versioissa esiteltiin myös aivoriihiyöskentelyn aikana muotoutunut ajatus Pottipupu-hahmosta, joka kertoo koululaisille tärkeitä tietoja. Pottipupu saikin hyvän vastaanoton ja jäi seikkailemaan konseptin tuotoksiin. Pottipupusta muotoutui metsäjänistä muistuttava, isokoipinen viisas jänis, joka tietää paljon puihin, metsään ja istuttamiseen sekä ilmastoon liittyvistä asioista. Pottipupun avulla haluttiin viestiä korostetusti tärkeitä asioista aihepiireihin liittyen. Joissakin korteissa hahmon on tarkoitus vain elävöittää ja keventää tietosisältöä.

Kortteihin saatiin ensimmäiseksi palautteeksi tiivistää tekstiä luettelomuotoon ja kirjoittaa sanallisesti ideat korttien kuvituksesta sekä kortteihin tulevista Pottipupun puheteksteistä. Pottipupun puhekuplissa on kortin sisältöön liittyvää erityistietoa, joita haluttiin myös tarkennettavan.

Palautteen perusteella pysähdyttiin arvioimaan tuotoksia. Tässä vaiheessa pysyttiin toteamaan, että valittu konstruktivistinen kehittämistoiminnan malli oli so-piva, ja voitiin palata kehittämisessä toteutusvaiheen alkuun. Tähän vaiheeseen asti kehittämisprosessi oli edennyt melko lineaarisesti, mutta palautteen ja reflek-toinnin ansiosta työ sai spiraalimallisen tyylin.

Samassa suunnittelupalaverissa tutustuttiin usean kuvittajan portfolioihin, ja esi-tettiin oma ehdotus kuvittajan valintaan. Opinnäytetyön toimeksiantaja oli hake-nut kuvittajaa sosiaalisessa mediassa. Lopullisen valinnan suoritti toimeksiantaja. Kuvittajana ja taittajana tuotoksissa on Grafilinka, graafista suunnittelua ja kuvi-tuksia tekevä yritys Helsingistä.

Maaliskuussa kortit lähetettiin jälleen arvioitavaksi ja aloitettiin työstämään op-paan sisältöä. Maaliskuussa koronapandemia levisi Suomeen ja saatiin tieto, että ke-väälle suunniteltu puunistutustapahtuma tullaan siirtämään syksylle. Tilan-teesta johtuen tapahtuman suunnittelukokoukset loppuivat ja havainnointi tilai-suuksissa päättyi. Toimeksiantajan kanssa päätettiin, että aikaisemmin tapahtu-mia järjestäneihin ollaan yhteydessä sähköpostitse ja puhelimitse. Näin saadaan asiantuntijatietoa tukemaan oppaan käytettävyyttä. Oppaan tarinan, ”Kun yksi taimi johtaa toiseen”, kirjoitti Anu Ruusila Cordial Communications Oy:stä. Ruu-silalta saatiin asiantuntijakonsultaationa neuvoja oppaaseen, esimerkiksi millä tyyllillä tämän tyyliässä oppaassa lukijaa tulisi puhutella. Tietokorttien sisältö saatiin valmiiksi maaliskuun lopussa. Toimeksiantaja lähetti viimeisen hyväksytyn version kuvittajalle ja taittajalle huhtikuun lopulla.

Oppaan muodon ja runko tehtiin tapahtumanjärjestämisestä ja konseptointia laa-ditun tietoperustan mukaan. Tapahtuman konseptoinnissa noudatettiin Holmenin 3T-mallia, joka koostuu tavoitteista, tarinasta ja työkaluista. Itse puunistutusta-pahtuman järjestämiseen käytettiin tietoperustan mukaista mallia tapahtuman jär-jestämisen eri vaiheista, jotka ovat suunnittelu-, toteutus- ja purkuvaihe jälkimark-kino-intia unohtamatta. Oppaassa pyrittiin vastaamaan tapahtuman järjestämisen operatiivisiin ja strategisiin kysymyksiin. Kestävän kehityksen ja ilmaston näkö-kulmia tuotiin esille oppaan eri sisällöissä, joten se kytkeytyi luontevasti tietope-rustasta osaksi lopullista tuotosta.

Opas alkaa tarinan avulla, jonka on kirjoittanut Anu Ruusila Cordial Communications Oy:stä. Sitä seuraavat saatesanat, jotka kertovat puiden istuttamisen vaikutuksista ilmaston muutoksen hillitsemisessä. Seuraavat osiot koostuvat itse tapahtuman suunnittelusta, toteutuksesta ja lopetuksesta. Oppaasta saa tietoa aina taimien hankkimisesta maanmuokkaukseen ja istuttamiseen. Myös lähiajan hoitotoimenpiteet on huomioitu.

Oppaan sisältö saatiin valmiiksi huhtikuun alussa. Opas lähetettiin luettavaksi toimeksiantajan nimeämille asiantuntijoille. Heidän palautteensa ja arvioinnin perusteella kehitettiin sekä tarkensimme oppaan sisältöjä eli palattiin takaisin työstövaiheeseen. Erityisesti Raimo Hulmin asiantuntijaneuvoista puunistutus-tapahtumien järjestämisessä oli paljon apua. Lopullinen versio lähetettiin toimeksiantajalle huhtikuun lopussa. Tästä siirryttiin eteenpäin viimeistelyvaiheeseen.

Viimeistelyvaiheessa toukokuussa saatiin tarkistettavaksi Grafilinkan luonnokset sekä tietokorteista että oppaasta. Toimeksiantajan kanssa annettiin vielä palautetta kuvittajalle kuvitukseen ja taittoon liittyen. Luonnokset saimme nähtäväksi 14.5.2020, ja lopullinen versio tuotoksesta saatiin 10.6.2020. Opas, tietokortit ja kiitoskortti julkaistaan myös ENO:n verkkosivuilla.

7 Tapahtumakonsepti kehittämistyön tuotoksena

Kehittämistyön tuotos on tapahtumakonsepti puunistutustapahtumiin ENO Schoolnet ry:lle lisämateriaaleineen. Ne ovat liitteenä 2 ja 3. Konseptin muodoksi valikoitui opas, joka ideoitiin, suunniteltiin ja toteutettiin toimeksiantajan toiveiden mukaan. Oppaan ja lisämateriaalien tarve oli olennainen ja sen aihealue on hyvin ajankohtainen muun muassa ilmastonäkökulmansa vuoksi.

7.1 Meidän metsä - opas puunistutustapahtuman järjestäjälle

Meidän metsä -opas alkaa opasta varten luodulla ja kirjoitetulla tarinalla. Tarina johdattelee lukijan taimien istuttamisen tunnelmaan. Opas jatkuu saatetekstillä, jossa nostetaan esille mahdollisuus vaikuttaa ilmastomuutoksen hillitsemiseen puita istuttamalla. Puiden istuttaminen on pitkän tähtäimen panostus tulevaisuuteen. Saatesanoissa esitellään hieman ENO:n puunistutustapahtumia ja toivotaan lukija tervetulleeksi oppaan pariin.

Sisällöllisesti opas alkaa istutustapahtuman suunnittelulla, joihin kuuluu tapahtuman tavoitteet ja viesti, kohderyhmä, paikka ja ajankohta, tapahtuman kesto, ohjelma, vastuuhenkilöt ja henkilöresurssit. Lisäksi tässä osiossa käsitellään yleisimpiä lupia ja ilmoituksia koskien tapahtumia. Seuraava osio käsittelee istutuksen suunnittelua ja toteutusta. Siihen sisältyvät kasvupaikat, istutusajankohdat, yleisimpien puulajien istutustiheydet ja taimivälit sekä taimien säilytys ja käsittely istutuspaikalla. Suunnittelusisältöjen jälkeen oppaassa neuvotaan, kuinka taimia istutetaan ja kuinka puut merkitään kartalla ENO:n ja Envirate Oy:n yhdessä kehittämään Envirate-järjestelmään. Oppaan loppupuolella keskitytään tapahtuman lopetukseen, purkuun ja jälkimarkkinointiin. Lopuksi oppaassa kerrotaan, kuinka taimikon kasvu varmistetaan. Oppaan päättää tapahtuman järjestäjille laadittu tarkistuslista tärkeistä asioista läpi koko tapahtuman. Listan avulla voi varmistaa, että kaikista oleellisista puunistutustapahtuman järjestämistä koskevista asioista on huolehdittu. Oppaasta löytyy myös julkaisijan yhteystiedot ja muut oppaaseen kuuluvat oleelliset tiedot.

7.2 Tietokortit puulajeista ja istutuksesta

Oppaan lisämateriaaleiksi tehtiin tietokortit. Kortteja on 18 kappaletta ja niiden koko on A6. Kortit ovat opinnäytetyön liitteenä 2. Tietokorteissa kerrotaan perustietoja Suomessa istutettavista puulajeista sekä yleisesti astiataimina istutettavista puista. Puulajeina korteissa ovat:

- mänty
- metsäkuusi
- rauduskoivu
- hieskoivu
- siperianlehtikuusi
- metsähaapa
- pihlaja
- lehtosaarni
- metsälehmus
- metsätammi
- metsävaahtera
- jalavat.

Perustietosisältönä jokaisesta puulajista ovat korkeus, ikä, kukinta ja kasvu-
paikka. Lisäksi mahdollisesti puulajille jotain ominaista tärkeää tietoa. Jokaisessa
kortissa on myös konseptiin luodun hahmon, Pottipupun, kertoma jokin puulajiin
liittyvä erityistieto. Kuvitusta käytetään selventämään puun ominaispiirteitä ja ul-
konäköä. Lisäksi kuvissa on esimerkiksi lehti, käpy ja kasvupaikalla eläviä sieniä,
kasveja tai eläimiä. Muita aiheita tietokorteissa ovat: taimet ja istutusajankohdat,
istuttaminen pottiputkella, taimikon kasvun varmistaminen ja hiilen kiertokulku
metsässä. Kortit sisältävät myös kiitoskortin. Meidän metsä -opas puunistutusta-
pahtuman järjestäjälle ja tietokortit puulajeista ja istutuksesta ovat luettavissa ja
tulostettavissa ENO:n verkkosivuilla.

8 Pohdinta

8.1 Kehittämistyön ja tuotoksen arviointi

Tämän kehittämistoiminnan tavoitteena oli tuottaa puunistutustapahtuman kon-
septi. Se koostuu puunistutustapahtuman järjestäjän oppaasta ja lisämateriaa-
leista. Lisämateriaaleja ovat tietokortit ja kiitoskortti. Tietokortit sisältävät tietoa
puulajeista ja niiden istutuksesta. Puunistutustapahtuman järjestäjän oppaan si-
sältöä varten kerättiin tietoa havainnoimalla tapahtumanjärjestämisprosessia.
Kehittämistoiminnasta pidettiin prosessipäiväkirjaa. Tietoa kerättiin lisäksi asian-
tuntijoilta, joilla on kokemusta ja tietoa opinnäytetyömme aihepiiriä koskien. Li-
säksi tietoa hankittiin kirjallisuudesta ja vastaavanlaisista oppaista. Laadittu kon-
septi vastaa kehittämiskysymykseen ”Miten yhdistyksen tapahtuman-
järjestämistä voidaan kehittää ja mallintaa monistettavaksi konseptiksi eri käyttä-
järyhmille?”

Tämän kehittämistoiminnan tuloksena ja vastauksena kehittämiskysymykseen syntyi täysin uusi konsepti, jota ei ole ennen tuotettu toimeksiantajalle vastaavanlaisella tavalla. Aihe kehittämistyöhön löytyi toimeksiantajan tarpeesta saada helppokäyttöinen ja yleistajuinen opas puunistutustapahtuman järjestäjälle. Kirjallista ohjeistusta aiheesta ei ollut aikaisemmin, vaan se löytyi vain hiljaisena tietona. Oppaan avulla on tarkoitus saada toimijoita innostumaan puunistutustapahtuman järjestämisestä. Konseptin osat, opas ja lisämateriaalit, ovat raportissa erillisinä liitteinä.

Opinnäytetyössä esitetään kehittämistoiminnan prosessikuvaus kirjallisesti. Se on kuvaus opinnäytetyön tekijöiden kehittämistoiminnan ymmärtämisestä ja siitä, että tekijät osaavat soveltaa alakohtaista ammatillisuutta. Se on myös osoitus tekijöiden luovuudesta ja innovatiivisuudesta. Opinnäytetyö on erittäin ajankohtainen. Ilmastomuutos ja sen hillitseminen on esillä eri medioissa säännöllisesti. Toimeksiantajalta löytyi myös tarve puulajitietokorteille täydentämään konseptia. Korttien tarkoitus on toimia ennakkomateriaalina puulajeihin ja istuttamiseen tutustuessa. Ne voi ottaa mukaan myös istutustapahtumaan. Idea kiitoskortista muodostui kehitystyön aikana toimijoiden keskuudessa.

Toimeksiantajalta pyydettiin aiheita sisältöihin, joita he haluaisivat mukaan tuotoksiin. Toimeksiantajalta saatiin säännöllisesti palautetta ja muutosehdotuksia kehittämistyön aikana. Havaittiin, että kehittämistyön luonteeseen kuuluu prosessin eläminen ja muutokset. Välillä oli helppoa ideoida ja toteuttaa tuotoksen sisältöjä, mutta välillä se oli hankalaakin. Kevään 2020 poikkeusolosuhteet toivat työhön myös omat haasteensa ja piirteensä jo kehittämistyön lähtökohtien ollessa sellaisia. Tuotoksista onnistuttiin kuitenkin tekemään sellaiset kuin etukäteen ajateltiin. Tuotoksista tulee olemaan oikeasti hyötyä toimeksiantajalle ja käyttäjilleen.

Kehittämistyössä käytetty konstruktivistinen malli toimi lähestymistapana luontevasti. Sen avulla oli helppoa hahmottaa, mitä vaiheita kehittämistyöhön kuuluu ja missä vaiheessa kulloinkin olimme menossa. Malli mahdollisti arvioinnin ja palautteen saannin koko prosessin ajan sekä mahdollisuuden suunnata toimintaa uudelleen tarpeen niin vaatiessa. Mallissa korostuva osallistavuus ja yhteisöllisyys tukivat ja kannattelivat läpi prosessin. Tämä tuki myös toimijoiden erilaisten

ajatusten hyödyntämistä sekä erilaisten asiantuntijuuksien yhdistämisen prosessin aikana. Kun tavoite oli uuden kehittämisessä, valitut monipuoliset menetelmät sopivat siihen hyvin.

Päiväkirjan kautta voidaan tarkastella prosessin kulkua, ja kuinka saavutettiin erilaisia tavoitteita. Siitä voidaan lukea prosessin aikana tehdyistä ideoista ja muutoksissa välietappeineen. Päiväkirjan avulla opinnäytetyöraportin laatiminen oli johdonmukaista ja selkeää. Osallistuva havainnointi puolestaan keskittyi prosessin alkuvaiheeseen, jolloin kevään tapahtumaa vielä suunniteltiin yhteistyökumppaneitten kanssa. Havainnoinnin avulla saatiin kerättyä aitoa ja monipuolista tietoa puunistutustapahtuman järjestämisestä. Kevään tapahtuman peruunnuttua mahdollisuus havainnoida suunnittelupalaverissa johti siihen, että oppaan sisältö pohjautuu vahvasti hankittuun tietoperustaan, jota osallistuvan havainnoinnin tiedot täydentävät. Asiantuntijakonsultaatioiden avulla saatiin työhömmee syvyyttä. Tieto tuli suoraan asiantuntijoilta aidoista ympäristöistä ja oli vahvasti kokemuseräistä. Asiantuntijakonsultaatiot antoivat uskottavuutta ja luotettavuutta varsinkin oppaan sisältöihin. Ne lisäsivät uskottavuutta myös tekijöille tuotoksen tekemisessä.

Kehittämistyössä merkittävään rooliin nousi vertaistuki opinnäytetyötekijöiden kesken. Monipuoliset keskustelut ja välillä vauhdikkaatkin ideat jalostuivat lopulta onnistuneeksi tuotokseksi. Havaittiin myös, että tämäntyyppiselle kehittämistyölle on varattava riittävästi aikaa. Luova prosessi vaatii aikaa ideoiden kehittymiselle. On myös huomattava, että prosessissa voidaan joutua palaamaan aika ajoin taaksepäin ja suuntaamaan toimintaa uudestaan. Kehittämistyölle asetettu tavoite saavutettiin suunnitelman mukaisesti. Oppaan toivotaan helpottavan puunistutustapahtumien järjestäjiä. Toivottavasti opas ja lisämateriaalit löytävät käyttäjänsä oppilaiden lisäksi myös muista kiinnostuneista, jotka voivat tutustua puolajeihin ja istutuksen peruseriaatteisiin materiaalien avulla.

8.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tämän opinnäytetyön luotettavuutta nostettiin useilla yksinkertaisilla asioilla. Yksi tärkeimmistä on dokumentaatio, mikä luo työlle uskottavuutta. Kaikki ratkaisut ja valinnat, jotka työssä tehtiin työn etenemisen eri vaiheissa, perusteltiin. Opinnäytetyön tekemisen aikana pidettiin päiväkirjaa kaikesta siitä toiminnasta, jotka ovat sidoksissa opinnäytetyön tuotokseen. Valitut tiedonkeruu-, analysointi-, ja tulkin-tamenetelmät ja niihin johtaneet syyt perusteltiin. Tällä pyrittiin valittujen mene-telmien ja lopullisen työn arvioitavuuteen. (Kananen 2010, 69–70.)

Kehittämisosprosessi on lähellä sosiokulttuurista työtettä, eli oltiin läsnä, lähellä ja keskellä toimintaa ja työskentelyä osallistumalla kaikkiin tapahtuman järjestämi-seen liittyviin toimintoihin. Osallistuminen ja aukoton dokumentointi tapahtuman suunnittelusta lisäävät opinnäytetyön prosessin ja tuotoksen luotettavuutta. Opin-näytetyön tuotoksen luotettavuutta lisää myös toimeksiantajan ja heidän yhteis-työkumppaneiden läsnäolo prosessissa. (Salonen 2013, 22–23.)

Toikko & Rantasen (2009, 121) mukaan kehittämistoiminnan luotettavuus tarkoit-taa ennen kaikkea käyttökelpoisuutta. Ei siis riitä, että opinnäytetyössä syntyvä tieto on todenmukaista. Kehittämisosprosessin aikana arvioitiin tuotoksen sisältöä useissa eri vaiheissa yhteistyössä opinnäytetyön toimeksiantajan kanssa. Arvioi-tien jälkeen edelleen kehittämistä vaativat kohdat korjataan. Tutkimus tehtiin hy-vän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla, jolloin se on eettisesti hyväksyt-tävä ja luotettava, ja sen tulokset ovat uskottavia (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6).

8.3 Jatkokehittämisideat

Opinnäytetyösprosessin aikana havaittiin muutamia mahdollisia jatkotutkimus-mahdollisuuksia. Yksi mahdollinen tutkimuksen aihe olisi selvittää ENO:n organi-soimien puunistutustapahtumien vaikuttavuutta halutusta näkökulmasta. Lisään-tyikö tapahtumassa osallistujien tietoisuus kestävästä kehityksestä, ilmaston muutoksen hillinnästä tai jostain muusta toimeksiantajalle tarpeellisesta tiedosta? Lisäksi voitaisiin tutkia osallistujien tyytyväisyyttä tapahtumaan. Vaihtoehtoisesti

voisi myös selvittää, olisiko kuntasektorilla maita metsittämiseen tai ylipäättään halukkuutta tai mahdollisuutta järjestää puunistutustapahtumia.

Lähteet

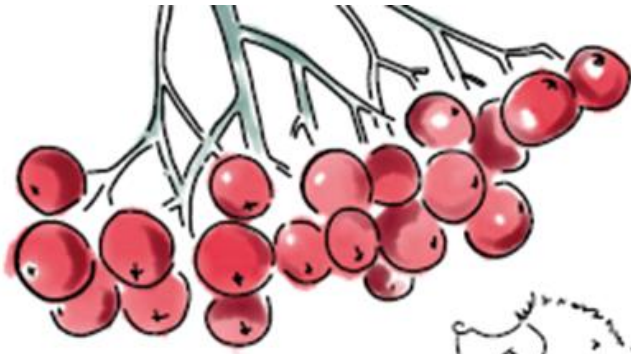
- Catani, J. 2017. Onnistunut yritystapahtuma. Järjestäjän kirja. Helsinki: Alma Talent Pro.
- ENO. 2020. Suomeksi. <https://www.enoprogramme.org/>. 9.1.2020.
- ENO Schoolnet ry. 2019. Vuosikertomus 2018. Yhdistyksen ENO Schoolnet ry julkaisematon raportti.
- Frilander, J. 2019. Mullistava tutkimustulos: Puiden istuttaminen on tehokkaampi ja halvempi kuin mikään muu ilmastomuutoksen torjuntakeino. <https://yle.fi/uutiset/3-10863916>. 7.1.2020.
- Iiskola-Kesonen, H. 2004. Mitä, miksi, kuinka? Käsikirja tapahtumanjärjestäjille. Suomen Liikunta ja Urheilu ry.
- Ilmatieteen laitos. 2020a. Globaalit nielut. <https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/hillinta/-/artikkeli/641247b5-5ed8-453b-b277-28a23532f64f/globalit-nielut.html>. 13.1.2020.
- Ilmatieteen laitos. 2020b. Hiilinieluista huolehtiminen. <https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/hillinta/-/artikkeli/7c821f90-9605-4f9d-827b-894301c1e009/hiilinieluista-huolehtiminen.html>. 13.1.2020.
- Ilmatieteen laitos. 2020c. Ilmasto ja ilmastojärjestelmä. <https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/ilmio/-/artikkeli/38587818-0832-4835-8c1b-3e33315c240f/ilmasto-ja-ilmastojarjestelma.html>. 13.1.2020.
- Kalliomäki, A. 2014. Tarinallistaminen - Palvelukokemuksen punainen lanka. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 111. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kellomäki, S. 2015. Säätelypalvelut. Teoksessa Salo, K. (toim.) Metsä - Monikäyttö ja ekosysteemipalvelut. Helsinki: Luonnonvarakeskus, 213–219.
- Koivuniemi, H. 2016. Ovatko vieraasi turvassa. Teoksessa Ruostetsaari, A. (toim.) Tapahtuma. Helsinki: Evento, Mediatalo Keskisuomalainen Oyj Aikakauslehtiryhmä, 64–66.
- Maa- ja metsätalousministeriö. 2020. Metsien hiilinielut. <https://mmm.fi/metsat/metsatalous/metsat-ja-ilmastonmuutos/metsien-hiilinielut>. 9.1.2020.
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Ruostetsaari, A. 2016. Tavoite. Teoksessa Ruostetsaari, A. (toim.) Tapahtuma. Helsinki: Evento, Mediatalo Keskisuomalainen Oyj Aikakauslehtiryhmä, 13–35.
- Ruusila, A. 2020. Toimitusjohtaja. Cordial Communications Oy. Puhelinhaastattelu 26.3.2020.
- Salonen, K. 2012. Kehittämistoiminnan konstruktivistinen malli. Teoksessa Hautala, T. Ojalehto, M. & Saarinen, J. (toim.) Työelämää kehittämässä. Ammattikorkeakoulu projektimaisen kehittämisen kumppanina. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 67. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön-opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. <https://jul->

- kaisumyynti.turkuamk.fi/PublishedService?pageID=9&item-code=9789522163950. 7.1.2020.
- Salonen, K., Eloranta S., Hautala, T. & Kinosa S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turun ammattikorkeakoulu. <https://julkaisumyynti.turkuamk.fi/PublishedService?pageID=9&item-code=9789522166487>. 8.1.2020.
- Soimakallio, S. 2017. Avaimia metsien käytön ilmastovaikutusten ymmärtämiseen [https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Ratkaisujablogi/Sampo_Soiimakallio_Avaimia_metsien_kayton\(42331\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Ratkaisujablogi/Sampo_Soiimakallio_Avaimia_metsien_kayton(42331)). 14.1.2020.
- Tolvanen, P. & Luukkonen, J. 2011. Ilmastonmuutoksen vaikutukset Suomen luontoon. Teoksessa Virtanen, A. & Rohweder, L. (toim.) Ilmastonmuutos käytännössä – hillinnän ja sopeutumisen keinoja. Tallinna: Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY Yhtymä, 109–120.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. 14.1.2020.
- Vallo, H. & Häyrynen, E. 2016. Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Valtioneuvoston kanslia. 2020. Mitä on kestävä kehitys? <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys>. 8.1.2020.
- Vanhanen, M. 2012. ENO - Seeds of action for sustainable development. Teoksessa Vanhanen, M. & Paulasto, H. (toim.) Planting seeds of action – The environmental process of ENO Schools since 2000. Kuopio: ENO-verkkokouluntuki ry, 8–23.
- Vilkkä, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: Ps kustannus.
- Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
- Virtanen, A. 2011. Mitä ilmastonmuutos merkitsee ja mitä tulisi tehdä? Teoksessa Virtanen, A. & Rohweder, L. (toim.) Ilmastonmuutos käytännössä – hillinnän ja sopeutumisen keinoja. Tallinna: Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY Yhtymä, 19–42.

Ajankohta	Tiedonkeruu-/kehittämismenetelmä	Osallistujat	Päätökset, tuotokset
2.6.2019	Tutustuminen ENO:n toimintaan	Leena ja Minna	ENO:n toimintaan tutustuminen osallistumalla Koululaisten kansainvälisen ilmasto-kokouksen retkipäivään Kolille.
3.10.2019	Aihekokous	Kaija Saramäki (ENO), Leena ja Minna	Opinnäytetyön aihe ja sen sisällön ja tietoperustan hahmottaminen.
29.10.2019	Palaveri	Kaija Saramäki, Mika Vanhanen (ENO), Leena ja Minna	Konseptin muoto: opas ja ennakkomateriaali
21.11.2019	Puhelinpalaveri	Kaija Saramäki ja Minna	Tietoperustan aiheet, opinnäytetyössä käytettävät menetelmät
26.11.2019	Suunnittelukokous	ENO: Mika Vanhanen ja Kaija Saramäki Joensuun kaupunki: Jenni Väisänen, Ari Tolvanen ja Merja Kuukkanen Karelia amk: Leena ja Minna	Päätettiin puunistutustapahtuman päivämääräksi 12.5., Snellmanin päivä. Paikkana ennallistettava alue Ilomantsintien varrella. Tapahtuma avoin kaikille, ei ennakkoilmoittautumista. Tarjoilua järjestetään. Tapahtuma-aika ja kohderyhmät: klo 9–13 koululaiset ja päiväkodit klo 15–18 muu yleisö. Taimien hankinta. Kuljetus - selvitetään joukkokuljetusta. Istutuspaikan QR-taulu. Rahoitus ja apurahat. Sosiaalisen median käyttö. Esiintyjät: tubettaja?
20.1.2020	Tietokorttien ja oppaan hahmottelua	Leena ja Minna	Hahmotelmat korttien ulkonäöstä ja sisällöstä piirtäen paperille. Esitykset puulajeista ja korttien aiheista. Oppaan sisällön mietintää käsitekartan avulla.
7.2.2020	Palaveri opinnäytetyön jatkotoimista	Kaija Saramäki, Leena ja Minna	Päätettiin, että korttiaineistot tehdään heti ensimmäisenä. Kaija selvittää ENO:n tarinallistamista. Kaija hoitaa piirtäjän haun aloittamisen. Leena ja Minna miettivät valmiiksi kortteihin piirrettäviä kuvia. Jäätettiin miettimään "bullet point" -kuvaa. Kortteihin valittiin puulajeiksi mänty, kuusi, koivu, lehtikuusi, haapa, saarni, lehmus, pihlaja, tammi, vaahtera ja jalava. Korteja tehdään 10–16 kpl. Oppaan koko A5, 16 sivua.
18.2.2020	Tietokorttien tekeminen	Leena ja Minna	Aineiston keräämistä ja korttien ideointia. Korttien aiheiden työjako. Kiitos -kortin hahmottelua. Pottipupu hahmottui ideaksi.
20.2.2020	Tietokorttien tekeminen	Leena ja Minna	Korttien sisällön työstämistä. Päätös tehdä Power Pointissa. Tietojen esittämisen muoto.

21.2.2020	Suunnittelukokous	ENO: Mika Vanhanen, Kaija Saramäki ja Raimo Hulmi. Joensuun kaupunki: Saara Ihanamäki, Ilmastokorttelit-hankkeesta, Merja Kuukkainen, Paula Lamminsalo ja Ari Tolvanen. Karelia amk:n opiskelijat: Leena ja Minna	Yhteistyökumppanien kautta saadaan noin 10 000 tainta. Alue on kooltaan noin yksi hehtaari. Tarve noin 2 000 tainta. Aluetta voi laajentaa tarvittaessa lähikosteikkoon, jonne tarvitaan lehtipuuntaimia. Tietokortit herättivät mielenkiintoa. Pottipupu esiteltiin ja se sai myönteisen vastaanoton.
28.2.2020	Suunnittelukokous	Kaija Saramäki, Mika Vanhanen, Leena ja Minna	Käytiin läpi opaskorttien sisältöä. Päätettiin, että tekstejä tiivistetään ja muutetaan luettelomaiseen muotoon. Korttien teossa palataan prosessin alkupuolelle ja työstetään teksti uudelleen toimeksiantajan toiveiden mukaiseksi. Kuvituksia varten laaditaan tekstimuotoiset tiedot. Kuvittajavaihtoehtojen portfolioihin tutustumista ja mielipiteitä, kuka olisi tyyliältään sopiva. Mika ja Kaija tekevät lopullisen päätöksen. Päätettiin, että korteissa ja oppaassa käytetään Pottipupu -hahmoa.
4.3.	Tietokorttien muokkaaminen	Leena ja Minna	
11.-12.3.2020	Tietokorttien tekeminen ja viimeistely	Leena ja Minna	Tietokortit nykyisessä muodossa jaettiin yhteisessä käytössä olevaan kansioon kommentoitavaksi.
13.3.2020	Oppaan tekemisen aloitus	Leena ja Minna	Opas saatiin hyvälle alulle.
16.3.2020	Tieto puunistutustapahtuman peruuntumisesta	Hallitus ja presidentti totesi Suomen vallitsevan poikkeusolon ja Valtioneuvosto asettaa valmiuslain käyttöön 17.3.2020. Korona-viruksen leviämisen estämiseksi myös puunistutustapahtuma perutaan.	Palaverit istutustapahtumaan liittyen peruuntuivat.
17.3.2020	Puhelinpalaveri opinnäytetyön suunnitelmien muutoksista	Leena ja Minna	Havainnointia täydentämään käytetään tietokirjallisuutta. Lisäksi valmistelemme kysymyksiä sähköpostilla lähetettäväksi aikaisemmin tapahtumia järjestäneille. Jatkossa työskennellään omissa kodeissa etäyhteyksiä käyttäen.
17.3.2020	Sähköposti	Leena, Minna ja Mika Vanhanen	Sovittiin, että lähetetään sähköpostilla kysymyksiä asiantuntijoille oppaaseen ja tietokortteihin liittyen.

18.3.2020	Oppaan tekemistä	Leena ja Minna	
19.3.2020	Oppaan tekemistä, kysymyksien viimeistely	Leena ja Minna	Oppaan lähettäminen arvioitavaksi toimeksiantajalle. Kysymykset toimeksiantajalle tarkistettavaksi ja välitettäväksi eteenpäin asiantuntijoille.
19.3.2020	Viestit	Kaija Saramäki, Leena ja Minna	Kuvittajan vahvistaminen
23.3.2020	Puhelinpalaveri tarinallistamisesta	Kaija Saramäki ja Minna	Sovittiin, että Minna on yhteydessä tarinan kirjoittajaan
26.3.2020	Puhelinpalaveri Cordial Oy	Minna ja Anu Ruusila	Tarinallistaminen oppaassa. Neuvoja oppaan kirjoitustyyliin.
31.3.2020	Sähköposti	Kaija Saramäki ja Mika Vanhanen	Kommentit ja korjausehdotukset tietokortteihin.
1.4.2020	Muutokset kortteihin	Leena ja Minna	Ehdotusten mukaiset korjaukset kortteihin -> takaisin arvioitavaksi.
1.4.2020	Oppaan teko	Leena ja Minna	Oppaan muokkausta, takaisin arvioitavaksi.
6.4.2020	Puhelinkeskustelu	Raimo Hulmi ja Leena	Kommentit ja korjausehdotukset oppaaseen ja kortteihin.
6.4.2020	Drive	Kaija Saramäki	Palautteet oppaaseen
6.4.2020	Kortteja	Leena ja Minna	Muutoksia kortteihin.
9.4.2020	Opasta ja kortteja	Leena ja Minna	Oppaan ja korttien viimeistelyt, takaisin arvioitavaksi.
17.4.2020	Puhelinkeskustelu	Kaija Saramäki ja Minna	Tietokorttien viimeistelystä sopiminen.
17.4.2020	Tietokortit	Leena ja Minna	Tietokortit valmiiksi kuvittajalle.
21.4.2020	Opas	Leena ja Minna	Oppaan viimeistelyä.
26.4.2020	Opas	Leena ja Minna	Opas valmiiksi kuvittajalle.
14.5.2020	Tietokortit	Leena ja Minna	Kuvittaja oli tehnyt tietokortit hahmotteluvaiheeseen. Käytiin kortit läpi ja annoimme palautteemme.
18.5.2020	Opas	Kaija Saramäki ja Minna	Oppaan taittoasiat.
4.6.2020	Tietokortit	Leena, Minna ja Kaija Saramäki	Tietokortit tulivat
5.6.2020	Opas	Minna ja Leena	Viimeiset muutokset oppaaseen
10.6.2020	Opas ja tietokortit	Minna ja Leena	Julkaisu

MEIDÄN METSÄ

Tietokortit

Metsäkuusi

Picea abies

Korkeus: 15–30 m.

Ikä: 250–400 vuotta,
hakkuukypsyys
60–80-vuotiaana.

Kukinta: touko-kesäkuussa.

Kasvupaikka: tuoreet
kangasmetsät, lehtomaiset
metsät, lehdot ja korvet.

Se sietää verrattain hyvin
varjoa ja kasvaa myös muiden
puiden alla. Suomen metsistä
26 % on kuusivaltaisista.

Metsäkuusella on maanpinnan
myötäinen juuristo 10 cm
syvyydessä. Kuusi kaatuu
herkästi tuulella avoimilla
paikoilla.

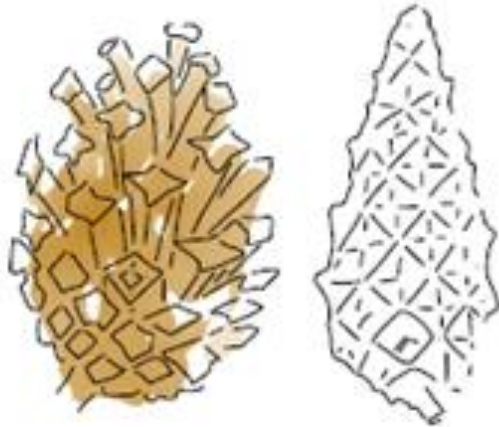
100-vuotiaan Suomen
kunniaksi istutettiin
kuusia Tulevaisuuden
kuusi -kampanjan
aikana vuonna 2017.

ENO
Environment Online

Mänty

Pinus sylvestris

Korkeus: 8–30 m.

Ikä: 200–300 vuotta,

hakkuukypsyys

60–80-vuotiaana.

Kukinta: touko-kesäkuussa.

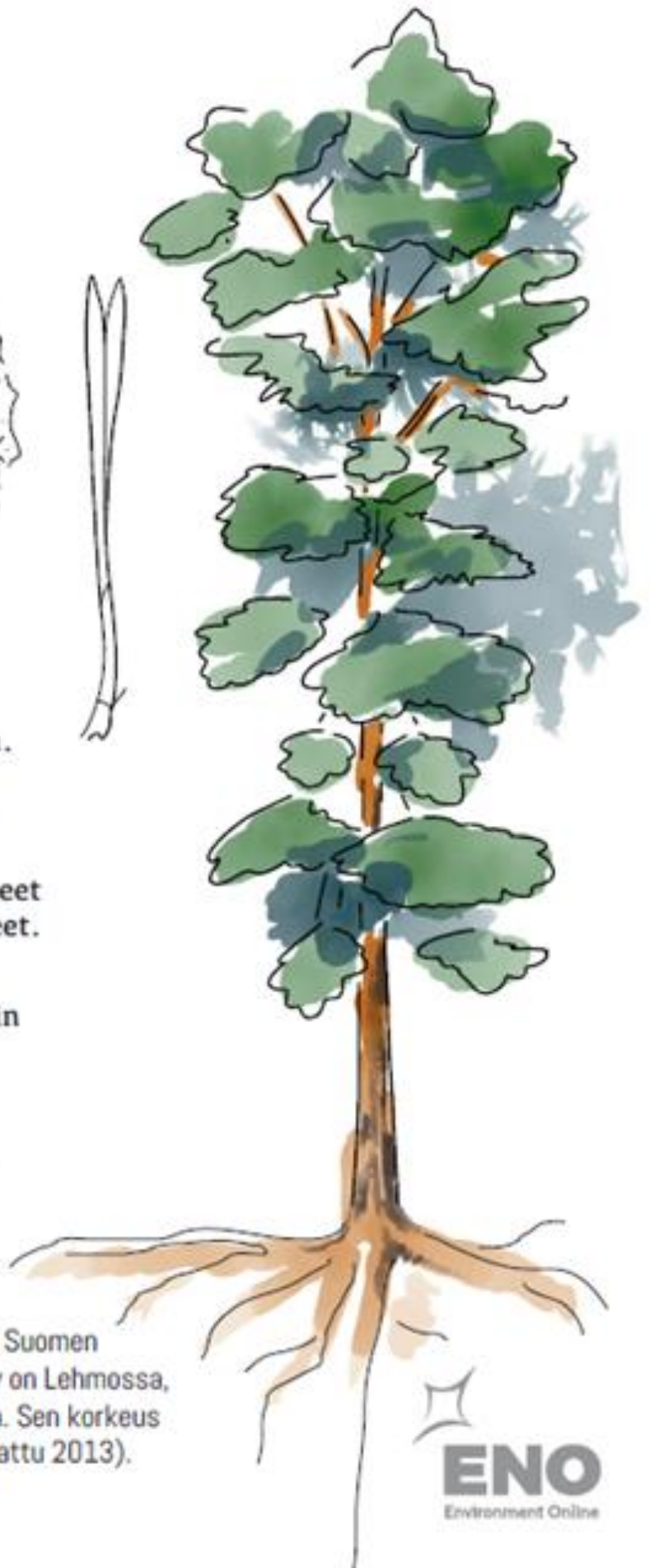
Siemen kypsyy ja karisee
keväällä lähes kaksi vuotta
kukinnan jälkeen.

Kasvupaikka: karut ja tuoreet
kankaat, turvemaat ja rämeet.

Tarvitsee paljon valoa
kasvaakseen. Suomen yleisin
metsäpuu. 65 % Suomen
metsäpinta-alasta on
mäntyvaltaisia. Mänty
kasvattaa usein paalujuren,
jonka avulla puu pysyy
tukevasti pystyssä
kovallakin tuulella.

Lehmon Jätti: Suomen
korkein mänty on Lehmossa,
Kontiolahdella. Sen korkeus
on 42 m (mitattu 2013).

Rauduskoivu

Betula pendula

Korkeus: 8–25 m.

Ikä: 120–140 vuotta,
hakkuukypsyys noin
55-vuotiaana.

Kukinta: huhti-kesäkuussa.

Kasvupaikka: lehdot,
lehtomaiset ja tuoreet kankaat.

Rauduskoivu on Suomen kansallispuu. Lahoavat koivut ovat luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä. Rauduskoivun pääjuuri on paksu, muhkurainen ja voimakkaasti haarautunut. Puu kestää hyvin pystyssä myrskylläkin. Visakoivu (*Betula pendula* var. *carelica*) on rauduskoivun muunnos.

Uhanalainen
valkosekätikka elää
vanhoissa lahoavissa
koivikoissa.

Hieskoivu

Betula pubescens

Korkeus: 8–20 m.
Ikä: 70–90 vuotta,
hakkukypsyys
noin 55-vuotiaana.
Kukinta: lehtien puhjettua
huhti-kesäkuussa.
Kasvupaikka:
kuivat ja märät paikat
metsissä, soilla, rannoilla,
hylätyillä pelloilla ja
pientareilla.

Hieskoivu sietää
varjostusta. Koivuista
voi keväällä valuttaa
mahlaa, mutta siihen
tarvitaan lupa
maanomistajalta.

Tuulenpesiä aiheuttavaa
sientä löytyy Suomessa
ainoastaan hieskoivulla.

Siperianlehtikuusi

Larix sibirica

Korkeus: 20–40 m.

Ikä: jopa 200 vuotta,

hakkukypsyys

60–80-vuotiaana.

Kukinta:

touko-kesäkuussa.

Kasvupaikka: tuoreet

ja runsasravinteiset

metsät.

Tarvitsee valoa

kasvaakseen.

Lehtikuusi karistaa
neulasensa syksyllä.

Sen syysväri on
loistavan keltainen.

Pitkospuissa
käytetään usein
lehtikuusta sen
lahonkestävyyden
vuoksi.

Metsähaapa

Populus tremula

Korkeus: 5–25 m.

Ikä: 70–120 vuotta.

Kukinta: touko-kesäkuussa
ennen lehtien puhkeamista.

Kasvupaikka:

valoisat kuivat ja tuoreet
kangasmetsät, lehdot,
rehevät korvet, kulo-
ja hakkuualueet, kalliot,
metsän- ja pellonlaiteet.

Haapa on yksi luonnon
monimuotoisuuden
tärkeimpiä puulajeja.
Sen rungolla elää vaateliasta
jäkälälajistoa, koska rungon
pH-arvo on korkea. Haavan
rungolla voi elää jopa 200
erilaista eliötä. Haapa on
kaksikotinen ja lisääntyy
voimakkaasti juurivesoista.

Isolla haavalla voi olla
juuristoa jopa 250 km.

Pihlaja

Sorbus aucuparia

Korkeus: 4–10 m.

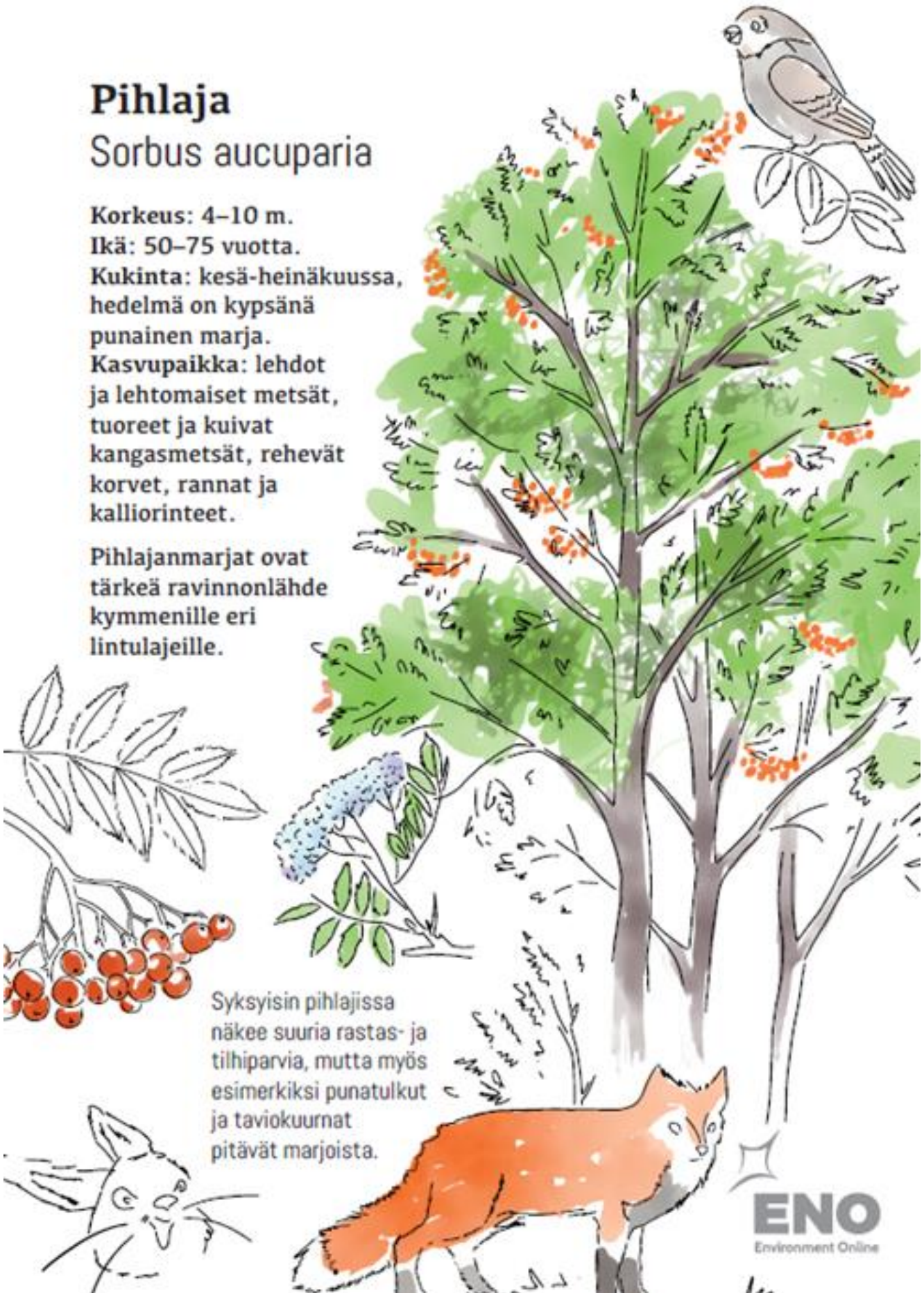
Ikä: 50–75 vuotta.

Kukinta: kesä-heinäkuussa, hedelmä on kypsänä punainen marja.

Kasvupaikka: lehdot ja lehtomaiset metsät, tuoreet ja kuivat kangasmetsät, rehevät korvet, rannat ja kalliorinteet.

Pihlajanmarjat ovat tärkeä ravinnonlähde kymmenille eri lintulajeille.

Syksyisin pihlajissa näkee suuria rastas- ja tilhiparvia, mutta myös esimerkiksi punatulkut ja taviokuurnat pitävät marjoista.

Metsävaahtera

Acer platanoides

Korkeus: 10–20 m.

Ikä: 80–150 vuotta.

Kukinta: toukokuussa
lehtien puhjetessa.

Kasvupaikka:

runsasravinteiset, tasaisen
kosteet ja hienojakoiset maat.

Sietää taimena varjoa, mutta
vaatii runsaasti valoa
kasvettuaan.

Nuoret vaahterat ovat arkoja
keväthalleille ja muille vaurioille.
Siksi niistä voi tulla monilattaisia.

Lehtosaarni

Fraxinus excelsior

Korkeus: 10–25 m.
Ikä: 150–250 vuotta.
Kukinta: toukokuussa
ennen lehtien puhkeamista.
Kasvupaikka: lehdot ja
lehtokorvet. Saarni sietää
taimena varjostusta, mutta
vaatii paljon valoa kasvettuaan.

Siemenkimput pysyvät puissa
pitkään talvella. Saarni on
monimuotoisuudeltaan arvokas puu.
Sen rungolla on korkea pH-arvo, jonka
vuoksi puu on hyvä kasvuympäristö
uhanalaisille jäkälille ja sammalille.

Saarniin tulevat lehdet
lehtipuistamme viimeisenä ja se
pudottaa lehdet ensimmäisenä
hallaöiden jälkeen.

Jalavat Ulmus

Suomessa kasvaa alkuperäisenä kaksi jalavalajia, kynäjalava (*Ulmus laevis*) ja vuorijalava (*Ulmus glabra*).

Korkeudet:

vuorijalava 15–25 m,

kynäjalava 10–20 m.

Ikä: 100–200-vuotta.

Kukinta: toukokuussa ennen lehtien puhkeamista.

Kasvupaikka: vuorijalava

kosteahkot tuoret ja

runsasravinteiset

kallionalus- ja

puronvarsimetsät.

Kynäjalava märät, kosteat ja runsasravinteiset rantametsät.

Paras tuntomerkki on lehtien tyven epämukaisuus.

Jalavat on luokiteltu vaarantuneiksi puulajeiksi, joten niiden luontaiset esiintymät on rauhoitettu.

ENO
Environment Online

Metsälehmus

Tilia cordata

Korkeus: 15–30 metriä.

Ikä: 200–300 vuotta.

Kukinta: heinäkuussa.

Kasvupaikka: hyvin vettä läpäisevät maat, lehdot ja lehtomaiset metsät. Sietää voimakastakin varjoa.

Suomen jaloista lehtipuista se kasvaa luontaisesti kaikista pohjoisimpana. Jo kivikaudella lehmuksen eli niinipuun pitkäkuituista kuorta käytettiin erilaisten punosten valmistamisessa.

Metsälehmuksen lehdet ovat sydämenmuotoiset eli herttamaiset.

Sudenmarjat ovat myrkyllisiä!

Metsätammi

Quercus robur

Korkeus: 10–25 m.

Ikä: 200–300 vuotta.

Kukinta: touko-kesäkuussa.

Kasvupaikka: kangasmetsät ja lehtomaiset metsät.

Tammi on Varsinais-Suomen maakuntakasvi. Närhi levittää tammea tehokkaasti kuljettamalla terhoja. Tammi tarjoaa elinympäristön monimuotoiselle kasvilajistolle, kuten esimerkiksi valkovuokolle.

Muistathan, että Ahvenanmaalla ympärysmitaltaan yli 1,7 metriset tammet ovat rauhoitettuja!

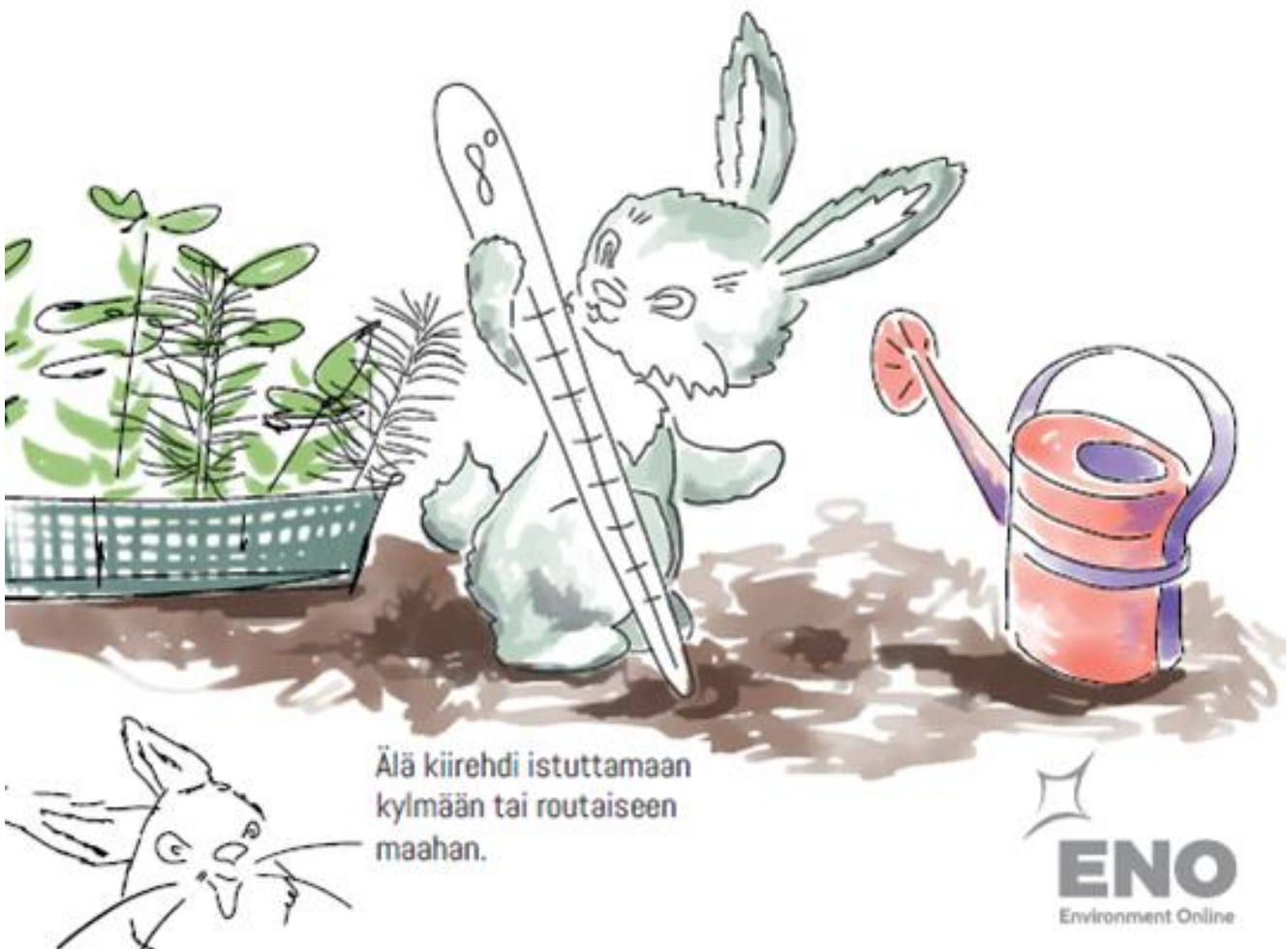
Taimet ja istutusajankohdat

Istutettavat taimet ovat yleensä paakku- tai astiataimia. Istutusajankohdat vaihtelevat puolajieittain ja taimityypeittain keväästä syksyyn.

Koivu istutetaan keväällä, ennen silmujen puhkeamista. Rauduskoivun paakkutaimia, joissa on pienet lehdet, voidaan istuttaa kesäkuun puolivälistä elokuun puoliväliin.

Mäntyä voidaan istuttaa keväällä niin kauan, kun ei ole vaaraa uuden latvakasvaimen katkeamisesta. Kuusen istutukseen paras ajankohta on touko-kesäkuussa.

Varastoi taimet aina varjossa ja huolehdi riittävästä kastelusta. Sopivan kosteista taimista irtoaa vettä puristamalla.

Älä kiirehdi istuttamaan kylmään tai routaiseen maahan.

Istuttaminen pottiputkella

Näin istutat pottiputkella:

- Valitse pottiputki taimipaakun koon mukaan.
- Paina pottiputki maahan halutulle istutuspaikalle (muokattu kohta, maanpinta paljastettu).
- Polkaise alaosan vipua, jolloin putken leuat aukeavat.
- Pudota taimi putken sisään.
- Taimi putoaa leukojen tekemään kuoppaan.
- Vedä putki kahvojen avulla maasta ylös.
- Tiivistä maa taimen ympäriltä kengällä kevyesti polkemalla.
- Suorista taimi tarvittaessa käsin.

Tarvitset myös taimivakan sekä nitriilipintaiset käsineet, jos taimet on käsitelty torjunta-aineella.

Istutathan vain terveitä ja elinvoimaisia taimia.

Muistathan siistiä istutusalan ja viedä taimilaatikot ja muut roskat pois metsästä!

Taimikon kasvun varmistaminen

1–3 vuoden kuluttua

- Tarkistetaan, että kaikki taimet ovat lähteneet kasvuun.
- Istutetaan huonokuntoisten taimien tilalle uudet.
- Tarkistetaan kasvien ympärillä kasvavien heinien tilanne.
- Tallataan tai niitetään taimien kasvua haittaavat heinät.

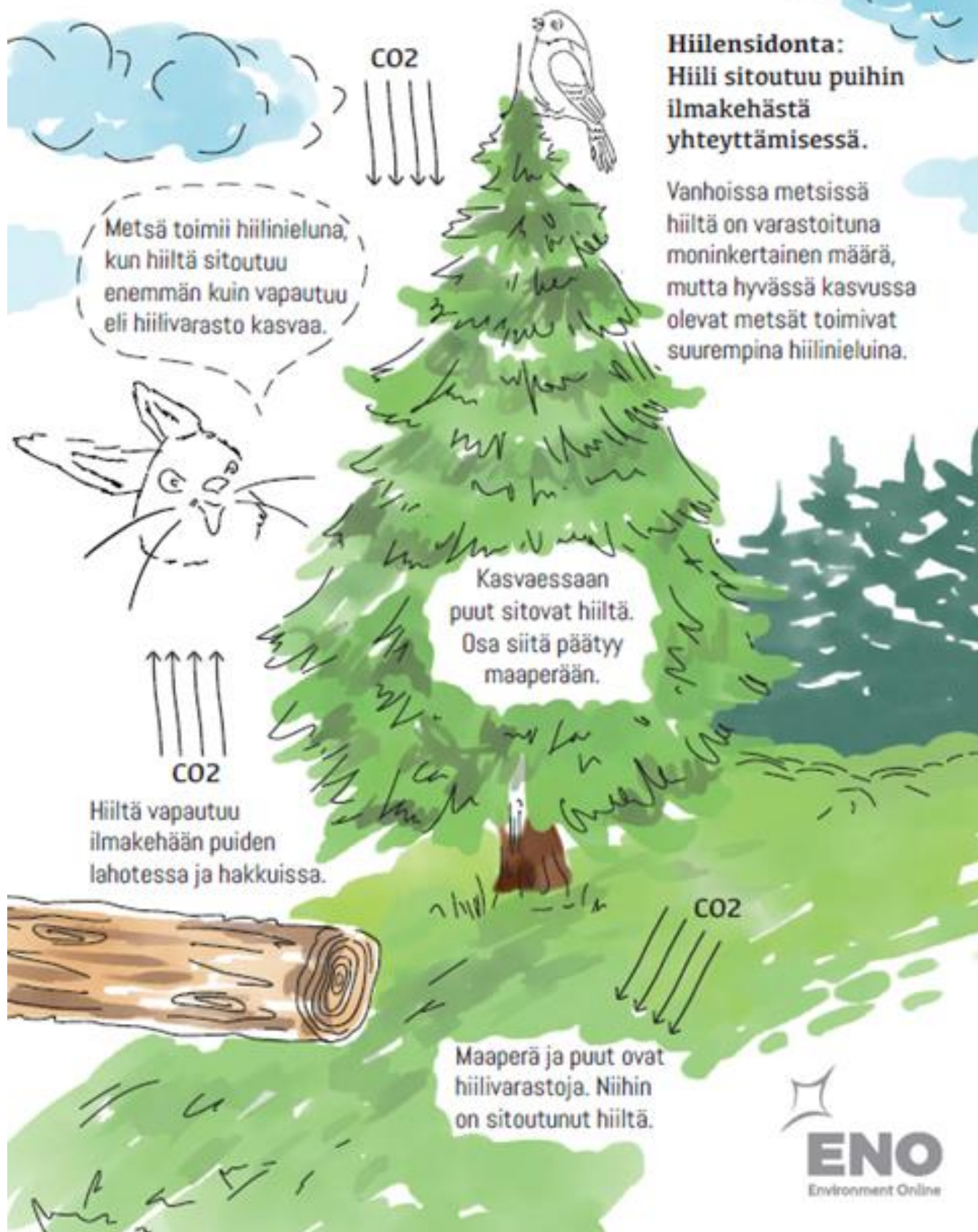

5 vuoden kuluttua

- Tehdään taimikon varhaisperkaus.
- Poistetaan taimien kasvua haittaava vesakko raivaussahalla. Esimerkiksi lehtipuut, jotka kasvavat istutettujen taimien päälle.
- Näin varmistetaan, että kasvatettavilla taimilla on tarpeeksi tilaa kasvulle.

Hiilen kiertokulku metsässä

MEIDÄN METSÄ

Tietokortit

Julkaisija:
ENO Schoolnet ry
Kauppakatu 25C
80100 Joensuu

www.enoprogramme.org

Tekijät:
Leena Härkönen ja Minna Turunen

Kuvitus ja taitto:
Angelina Luzhina, Grafilinka

Tietokortit ovat tulostettavissa osoitteessa
www.enoprogramme.org

Tietokortit on tehty opinnäytetyönä
Karelia-ammattikorkeakoulun
metsätalouden koulutuksessa.

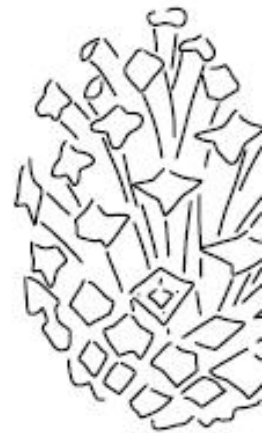
2020

Leena Härkönen Minna Turunen

MEIDÄN METSÄ

Opas
puunistutustapahtuman
järjestäjälle

Sisällys

KUN YKSI TAIMI JOHTAA TOISEEN	3
ALUKSI	4
ISTUTUSTAPAHTUMAN SUUNNITTELU	5
Tapahtuman tavoitteet ja viesti	5
Tapahtuman kohderyhmä ja viestintä	5
Paikka ja ajankohta tapahtumalle	6
Tapahtuman ajankohta ja kesto	6
Tapahtuman ohjelma	7
Tapahtuman vastuuhenkilöt ja henkilöresurssit	7
Yleisimpiä lupia ja ilmoituksia koskien tapahtumia	7
ISTUTUKSEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	9
Kasvupaikat	9
Istutusajankohdat	9
Yleisimpien puulajien istutustiheydet ja taimivälit	10
Taimien säilytys ja käsittely istutuspaikalla	10
TAIMIEN ISTUTUS	11
Näin istutat pottiputkella	12
Maanmuokkauksen huomioiminen istutuksessa	12
MERKITSE PUUSI KARTALLE	13
ISTUTUSTAPAHTUMAN LOPETUS,	
PURKU JA JÄLKIMARKKINOINTI	14
TAIMIKON KASVUN VARMISTAMINEN	15
1–3 vuoden kuluttua	15
5 vuoden kuluttua	15
TARKISTUSLISTA JÄRJESTÄMISEN TUEKSI	16

Kun yksi taimi johtaa toiseen

Sinä aamuna heräsin mustarastaan haaveilevaan lauluun. Yön aikana vehreys oli ottanut askeleita – takapihan vuokot kukkivat, pensaiden silmut kurkistivat kevääseen.

Tänään pihani lounaisnurkka saisi uuden asukkaan – suojaosan pihlajan. Syksyllä se värittäisi hailakoita päiviä, keväällä kukkisi yltiöpäisesti. Sen varjoon vetäytyisin hellepäivinä. Nimesin sen kalevalaisessa hengessä Rauniksi. Illalla rekisteröisin sen virallisesti ENO-verkkokoulun puunistussovellukseen.

Terhakka taimi, lapio, kuokka, vettä. Työ sujui muutama hikipisaran siivittämänä. Nyt kelpasi juoda puunistutuskahvit!

Kahvitellessani tuumasin, kuinka mukavaa puuhaa puiden istutus onkaan. Voisin istuttaa enemmänkin ja pyytää naapurin kaveriksi. Toukokuun leppoisisassa lämmössä ajatus lensi vauhdikkaasti – yhdestä naapurista tuli kaksi, sitten kotikatuni, lähikoulu, päiväkotia, iäkkäiden palvelutalo...

Sinäkin aamuna olin varhain liikkeellä. Käydessäni postilaatikolla vakavailmeinen punarinta komensi minua pysymään kaukana sen pesäpuuhista. Rauni-pihlaja oli kotiutunut mainiosti ja vartioi terhakkana pihannurkkaa.

Suuntasin kohti leikkipuiston ja lenkipolun välistä kaistaletta. Naapurin Erkki, Ville ja Sirpa tekivät jo taimi-inventaariota. Asukasyhdistyksen puheenjohtaja puuskutti pyörällään paikalle ja kauempana hypähteli esikoululaisten energinen joukko. Saisimme ikioman lähimetsikön. Iltapäivään mennessä olisimme istuttaneet 5 pihlajaa, 30 kuusta ja 40 koivua.

Merkitsin puut ENOn sovellukseen. Ne näkyvät kartalla niin Nepalin koululuokille kuin Meksikon kylätoimikunnille. Kolmen vuoden päästä ne olisivat polven korkuisia, kymmenen kesän jälkeen kasvu kiihtyisi harppauksin. Ja koko ajan ne sitoisivat hiiltä, ilmaston hyväksi.

Vaipuessani uneen ajattelin kirjosiippoja ja leppälinjuja, jotka saisivat jonain päivänä pesäpönttöjä metsikön suojaan. Ja tarmokkaita lapsia istutuspuuhissa. Rupattelua, toimintaa, iloa – yhdessä, lähellä ja kaukana.

ALUKSI

Ilmastonmuutos- ja sen hillitseminen ovat vahvasti esillä tällä hetkellä. Metsien voidaan sanoa olevan elinympäristömme hiilinielu, sillä yhteyttäessään ne torjuvat osaltaan ilmastonmuutosta sitomalla itseensä hiilidioksidia. Metsien hiilivarastoja voidaan kasvattaa istuttamalla puita metsittämiseen sopiville puuttomille alueille. Tämä ei tietenkään vielä riitä. Istutettuja taimia täytyy hoitaa vastuullisesti ja asianmukaisesti niin, että niillä on mahdollisuudet kasvaa ja järeytyä. Puiden istuttamisen voidaan katsoa olevan pitkän tähtäimen panostus tulevaisuuden ilmastonmuutoksen hillitsemisessä.

Vuonna 2004 aloitettiin puunistutus-tapahtumat, jotka ovat ENOn (Environment Online) vanhimpia tapahtumia. Niitä järjestetään ympäri maailmaa huomioiden paikalliset vuodenajat ja puulajit. Puunistutus on konkreettinen toimi ympäristön hyväksi. Monilla toimijoilla ja kouluilla se toimii myös kampanjana ilmastonmuutosta vastaan. Päätapaukset pidetään yleensä toukokuussa YK:n luonnon monimuotoisuuden päivän (22.5.) ja syyskuussa kansainvälisen rauhanpäivän (21.9.) aikoihin.

Tämän oppaan avulla saat vinkkejä ja ohjeistusta oman puunistutustapahtuman järjestämiseen.

ISTUTUSTAPAHTUMAN SUUNNITTELU

Tapahtuman tavoitteet ja viesti

Puunistutustapahtuman tavoitteena on kannustaa meitä kaikkia tekemään käytännön tekoja ilmaston hyväksi aktiivisesti ja ympäristötietoisesti. Tapahtuman avulla kohderyhmäläisiä kannustetaan huolehtimaan omasta elinympäristöstään ja tiedostamaan, että meistä jokainen voi vaikuttaa lähiympäristön tilaan. Lisäksi tavoitteena on lisätä luonnon monimuotoisuutta ja yhdistää kaiken ikäisiä ihmisiä toimimaan yhdessä. Aktiivinen osallistuminen oman ympäristön hoitoon vahvistaa ajatusta siitä, että yhdessä tekemällä saamme aikaan muutoksia ilmaston hyväksi.

Tapahtuman kohderyhmä ja viestintä

Yksi tapahtuman järjestämisen tärkeimmistä suunnittelun vaiheista on miettiä tapahtuman kohderyhmä. Kohderyhmä vaikuttaa oleellisesti tapahtuman järjestämisen vaiheisiin esimerkiksi tiedottamiseen ja tapahtuman sisältöön. Puunistutustapahtuman kohderyhmiä voivat olla koululaisryhmät, kyläyhdistykset, työyhteisöt, harrasteporukat jne. Kohderyhmän valinnan jälkeen voidaan arvioida tapahtumaan osallistuvien määrää. Tapahtumaan kannattaa sopia ilmoittautuminen etukäteen, jolloin on helpompi miettiä tapahtumaan liittyviä järjestelyjä.

Tapahtumasta tiedottamiseen on hyvä löytää kohderyhmälle sopiva viestintäkanava, sellainen, jota tavoiteltava kohderyhmä seuraa aktiivisesti. Yhteisöillä voi olla omia sosiaalisen median viestintäsovelluksia tai muista viestinnän tapoja. Vies-

Suunnitteluvaihe on aikaa vievin osuus tapahtuman järjestämisessä. Suunnittelulle on hyvä varata riittävästi aikaa.

tinnän tulee olla kohderyhmää kiinnostavaa, innostavaa ja sopivaa. Voit sopia myös lehdistötiedotteesta paikallisen median kanssa tai pyytää julkaisemaan pienen jutun tapahtumaan liittyen sanomalehdessä. Voit käyttää seuraavaa, yksikertaista aikajanamallia apunasi:

• 1–2 kuukautta ennen

Julkaise tapahtuma ja sen alustava ohjelma ja mahdollinen vetonaula. Somekanavat toimivat näissä hyvin. Avaa tapahtumaan ilmoittautuminen. Ilmoittautumisen ollessa avoinna, vahvista osallistujille sen perille saapuminen. Lähetä mahdolliset erilliset kutsut.

• **1–2 viikkoa kutsun lähettämisen jälkeen**

Muistuta niitä kutsuttuja, jotka eivät ole vahvistaneet ilmoittautumistaan tapahtumaan.

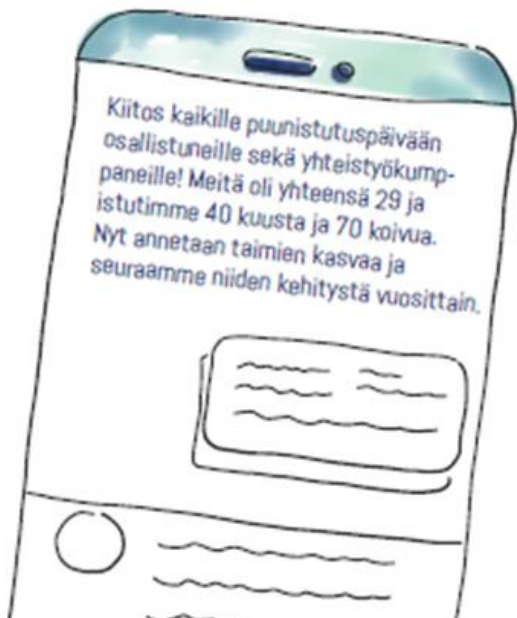
• **Viikkoa ennen**

Voit lähettää muistutusviestin osallistujille tapahtumasta esimerkiksi tekstiviestillä tai sähköpostitse.

• **Tapahtuman jälkeen**

Lähetä kiitos viesti osallistujille. Samalla voit tarjota mahdollisuutta palautteen antoon tapahtumasta.

Paikka ja ajankohta tapahtumalle

Olennaista puunistutustapahtuman suunnittelussa on löytää paikka istutus-tapahtuman järjestämiselle. Istutettavia alueita voi kysyä esimerkiksi kunnista, seurakunnista, Metsähallitukselta tai yksityismaan-omistajilta. Paikan valinnassa on mietittävä sen sijaintia, varsinkin jos valittavana on useampia vaihtoehtoja. Valintaa tehdessä on pohdittava paikan saavutettavuutta kohderyhmän kannalta. On hyvä miettiä millä kulkuvälineellä osallistujat saapuvat paikalle. Tapahtumapaikalle saapuminen tulee olla turvallista kaikille niin bussilla, autoilla tai vaikka polkupyörillä tuleville.

Tapahtumapaikan löydyttyä voi pohtia, olisiko hyvä laatia kartta sinne saapuville. Karttaan voi merkitä myös pysäköintipaikat ennakkoon. Tapahtumakarttaan on hyvä merkitä myös tarvittaessa ensiapupisteet sekä saniteettitilat. Kannattaa miettiä, tarvitaanko tapahtumapaikalle saapumiseen lisäopasteita. Pysäköintipaikkojen ohjaukseen tulee varata henkilöstöä, jos paikalle odotetaan tulevan ruuhkaa.

Tapahtumapaikkaan täytyy tutustua jo etukäteen ja selvittää puunistutuksen kannalta tärkeät asiat. Näitä ovat:

- istutusalan koko hehtaareina
- tarvittavien taimien lukumäärä
- kasvupaikkatyyppi on tärkeä tieto puulajin valinnassa
- maanmuokkauksen tarpeellisuus ja / tai millainen muokkaus maapohjalle on jo tehty
- ympäristön puusto voi vaikuttaa puun valintaan maisemaa miettiessä
- taimilaatikoiden säilytyspaikat
- istutusalan rajat nauhoitetaan kuitunauhalla.

Muita tarkistettavia asioita ovat:

- kulkuyhteydet

- tiestön kunto varsinkin metsäautoteillä
- pysäköintimahdollisuudet kohderyhmä huomioiden.

Tapahtuman ajankohta ja kesto

Puunistutustapahtuman ajankohtaan vaikuttaa merkittävästi istutettavalle puulajille sopivat istutusajankohdat. Näistä löytyy tietoa myöhemmin tästä oppaasta. Tapahtuman järjestämisen aikaan vaikuttaa lisäksi kohderyhmän saavutettavuus. Mieti ajankohtaa, milloin osallistujia saataisiin mukaan mahdollisimman paljon. Kohderyhmä vaikuttaa myös tapahtuman keston. Koululaisille riittää lyhyempi ohjelma, kun taas aikuiset porukat voivat viihtyä puita istuttamassa vaikka päivänkin.

Tapahtuman ohjelma

Puunistutustapahtumassa tärkeintä on oppia istuttamaan puita ja ymmärtämään puiden kasvun merkitys ilmaston muutoksen hillitsemiseksi. Tapahtuma voi sisältää muutakin aiheeseen liittyvää ohjelmaa ja oheistoimintaa. Kohderyhmä tulee huomioida ohjelman suunnittelussa. Isommat koululaiset saattaisivat mielellään kuulla metsäsektorista työnantaja, innokkaat aikuiset voisivat ilahtua vaikka sienineuvonnasta. Kannattaa siis olla luova ja keksiä yhdessä mitä ihmeellisimpiä ideoita. Jokin niistä varmasti on juuri se, mikä on sopiva teidän tapahtumallenne.

Tapahtumapaikalla voi halutessaan järjestää ruokailua, kahvitusta tai vaikka makkaranpaistoa. Istuttajat voivat varautua vaikka omilla eväilläkin. Tämä täytyy huomioida heti suunnitteluvaiheen alussa. Päätäkää mitä tarjoillaan ja kuka siitä huolehtii. Huomioi tapahtuman kohderyhmä, osallistujamäärä sekä tarjoilun järjestäminen tapahtumapaikalla. Tärkeää on myös

huomioida erikoisruokavaliot. Tarjoilujen ajoitus tulee miettiä etukäteen. Muistatthan huolehtia maanomistajalta luvan nuotiolle ja tarkistaa vielä tapahtumapäivänä, että maastopalovaaraa ei ole. Nuotiopaikan läheisyyteen on varattava riittävästi vettä sammutusta varten.

Tapahtuman vastuuhenkilöt ja henkilöresurssit

Tapahtuman suunniteluista ja järjestelyistä vastaa työryhmä. Työryhmän johtoon tulee valita vastuuhenkilö, joka huolehtii, että kaikki sovitut asiat tulee tehtyä. Työtehtävät jaetaan muille työryhmäläisille. Tapahtuman koko vaikuttaa tarvittavaan talkoolaisten määrään. Tärkeintä on varmistaa, että tapahtumassa on riittävästi tekijöitä. Tapahtuman järjestäjien on

Kiitos,
kun istutat puita!
Kasvava puu lisää luonnon
monimuotoisuutta sekä
sitoo ilman hiilidioksidia.

hyvä erottua tapahtumapaikalla esimerkiksi huomioliivein. Ennen tapahtumaa on huolehdittava, että kaikki järjestämiseen osallistuvat tietävät tehtävänsä tapahtuman aikana. Tapahtumaan tulee varata riittävästi henkilöitä, jotka osaavat opastaa istutuksessa.

Tapahtuman aloitus ja lopetus kannattaa pitää selkeänä. Tästä voi huolehtia tapahtuman isäntä tai emäntä. Tapahtuman aikana hänen roolinsa on muutenkin merkittävä. Hän toivottaa kaikki tervetulleeksi ja kertoo tapahtuman tarkoituksesta ja tavoitteista. Hän myös tiedottaa tapahtuman kulusta, tarjoiluista ja paikan päällä muuten huomioitavista asioista. Kohderyhmä huomioiden voi metsityksen merkityksestä ja tarkoituksesta olla myös asiantuntija kertomassa. Tapahtuman lopussa on hyvä muistaa myös kiittää kaikkia osallistujia. Oppaan ohkeen on myös valmistettu lisämateriaalia, josta löytyy kiitos-kortti, jonka voi jakaa kaikille osallistujille tapahtuman jälkeen.

Yleisimpiä lupia ja ilmoituksia koskien tapahtumia

Erilaisten ilmoitus- ja lupaasioiden suhteen on oltava ajan tasalla. Suomessa tapahtumanjärjestäjän pitää hakea useaan asiaan erillistä lupaa. Usein hakemukset ja dokumentit saa digitaalisina ja niiden laatimisesta on selkeät ohjeet. Parhaiten luvista saa tietoa kaupunkien ja poliisin internetsivustoilta. Yleisenä sääntönä voidaan pitää sitä, että jonkinlainen lupa on aina haettava, jos järjestettävä tapahtuma on avoin kaikille, se järjestetään julkisessa paikassa, toiminnasta aiheutuu meteliä, ammutaan ilotulitteita, tarjotaan ruokaa ja juomaa, suoritetaan arvontoja tai jaetaan palkintoja. Lupahakemusten käsittelyyn on syytä varata ainakin viikosta muutamaan kuukauteen riippuen siitä, millainen lupa

on kyseessä.

Tapahtumaa järjestettäessä voi tarvita erilaisia lupia, sen suuruudesta ja luonteesta riippuen. Alla on yleisimpiä tapahtumiin liittyviä lupia. Niistä joitain voitte tarvita teidän järjestämässä tapahtumassa:

- maankäyttölupa
- ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä poliisille
- ilmoitus elintarvikkeiden valmistamisesta, tarjoamisesta ja myynnistä
- tilapäinen anniskelulupa
- ilmoitus yleisötilaisuudesta, johon odotetaan yli 500 osallistujaa
- meluilmoitus
- musiikin esityslupa Teostolta
- ilmoitus ilotulitteista, avotulesta, tervapadoista jne.
- ilmoitus julkisesta kokoontumisesta
- arpajaislupa
- turvallisuussuunnitelma pelastuslaitoksen kanssa.

ISTUTUKSEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Kasvupaikat

Puulaji valitaan kasvupaikan mukaan. Istuta ainoastaan paikallisia ja alueelle sopivia puulajeja. Puuntaimia saa paikallisilta taimitarhoilta. Taimista aiheutuvista kustannuksista kannattaa sopia maanomistajan kanssa.

- Mänty: karut ja tuoreet kankaat, turvemaat ja rämeet. Tarvitsee paljon valoa kasvaakseen.
- Kuusi: tuoreet kangasmetsät, lehtomaiset metsät, lehdot ja korvet.
- Sietää verrattain hyvin varjoa ja kasvaa myös muiden puiden alla.
- Rauduskoivu: lehdot, lehtomaiset ja tuoreet kankaat.
- Hieskoivu: kuivat ja märät paikat metsissä, soilla, rannoilla, hylätyillä pelloilla ja pientareilla. Sietää varjostusta.

- Haapa: valoisat kuivat ja tuoreet kangasmetsät, lehdot, rehevät korvet, kulo- ja hakkuualueet, kalliot, metsän- ja pellonlaiteet.
- Lehtikuusi: tuoreet ja runsasravinteiset metsät. Vaatii valoa.
- Erikoispuulajit: kasvupaikkavaatmuksista löytyy tietoa internetistä ja taimien myyjältä.

Istutusajankohdat

Puulaji, taimityyppi ja maalaji vaikuttavat istutusajankohtaan. Tärkeintä on kuitenkin muistaa, että taimia istutetaan keväällä vasta, kun routa on sulanut ja maan lämpötila 10 cm syvyydessä on vähintään +8 °C. Tarkemmat istutusajankohdat puulajeittain voit tarkistaa asiantuntijalta tai internetistä www.metsanhoitosuositukset.fi.

Koivu ja haapa: Lepotilaisina ja lehdettöminä heti roudan sulamisen jälkeen. Pieniä ja lehdellisiä taimia voidaan istuttaa kesäkuun puolivälistä elokuun puoliväliin.

Mäntyä on mahdollista istuttaa keväällä niin kauan kuin ei ole vaaraa uuden latvakasvaimen katkeamisesta.

Kuusen istutuksen paras ajankohta on toukokuusta kesäkuuhun riippuen kasvupaikan maalajista.

Siperianlehti-kuusen taimet kannattaa istuttaa keväällä.

Astiataimina kasvatettuja erikoispuulajeja voi istuttaa läpi kesän. Taimien riittävästä kastelusta tulee huolehtia tarvittaessa.

Yleisimpien puulajien istutustiheydet ja taimivälit

- Mänty 2 000 kpl \pm 200 kpl / hehtaari
- Kuusi 1 800 kpl \pm 200 kpl / hehtaari
- Rauduskoivu 1 600 kpl / hehtaari
- Lehtikuusi 1 300 kpl / hehtaari
- Haapa 1400 kpl \pm 200 kpl / hehtaari

Istuta vähintään 1 m ja korkeintaan
3,5 m päähän edellisestä taimesta.

Taimien säilytys ja käsittely istutuspaikalla

- Hyvä varastointipaikka taimille on varjossa, jossa on mahdollisuus taimien kastelulle.
- Maan ja taimilaatikoiden väliin ei tule jättää ilmarakoa taimien kuivumisen estämiseksi.
- Tarkista taimien kunto. Taimien tulee olla terveitä ja elinvoimaisia.
- Taimilaatikoiden kädensija-aukot painetaan auki, että taimet tuulettuvat.
- Pakkasvarastoidut taimet istutetaan, kun taimipaakut ovat sulaneet.
- Huolehdi taimien kosteudesta ja kastele niitä tarvittaessa.
- Sopivan kosteasta turvepaakusta tihkuu vettä sitä puristettaessa.

TAIMIEN ISTUTUS

Taimien istuttamisessa tarvittavia välineitä ovat pottiputki ja taimivakka sekä tarvittaessa mittakeppi istutustiheyden mittaamiseen. Pottiputkia ja taimivakkoja voit kysyä lainaan metsäalan oppilaitoksista, kunnilta, metsänhoitoyhdistyksistä ja tietenkin ENO:lta. Usein taimet on käsitelty tuholaisten torjunta-aineilla, joten istuttaessa on aina käytettävä nitrilikäsineitä.

Taimien istutustiheys ja -syvyys tulee tarkistaa säännöllisesti varsinkin silloin, jos maata ei ole muokattu, eivätkä istutuspaikat selkeät. Istutustiheys tarkistetaan ympyräkoealoilla. Ympyräkoeala tarkoittaa tietyn mittaisen kepin pyörähdysalan sisään jäävää aluetta. Maan ollessa muokattu, istutus tapahtuu muokkausjälkeen,

laikkuun tai mättääseen. Tärkeintä on huolehtia riittävästi istutussyvyydestä ja maan tiivistämisestä taimen ympärillä.

Tapahtumassa on helpoin istuttaa puita pienissä ryhmissä. Ryhmää voi olla ohjaamassa oma henkilö tai istuttajat perehdytetään hyvin. Vastuuhenkilön tehtävänä on huolehtia, että taimet tulevat istutetuksi huolellisesti ja oikein. Hän varmistaa myös, onko istutustiheys riittävä. Istutustiheyden mittaamiseen voi myös osallistua halukkaat istuttajat. Alla olevaa ohjetta voit käyttää, jos istutuslasi vaatii tiheyden tarkistamista.

Ympyräkoealan sisällä olevien taimien määrä	Kepin pituus 2,52 m	Kepin pituus 3,99 m
kpl	taimia / ha	taimia / ha
3	1 500	600
4	2 000	800
5	2 500	1 000
6	3 000	1 200
7	3 500	1 400
8	4 000	1 600
9		1 800
10		2 000
11		2 200
12		2 400

Näin istutat pottiputkella

- Valitse pottiputki taimipaakun koon mukaan.
- Paina pottiputki maahan halutulle istutuspaikalle (muokattu kohta, maanpinta paljastettu).
- Polkaise alaosan vipua, jolloin putken leuat aukeavat.
- Pudota taimi putken sisään.
- Taimi putoaa leukojen tekemään kuoppaan.
- Vedä putki kahvojen avulla maasta ylös.
- Tiivistä maa taimen ympäriltä kengällä kevyesti polkemalla.
- Suorista taimi tarvittaessa käsin.

Maanmuokkauksen huomioiminen istutuksessa

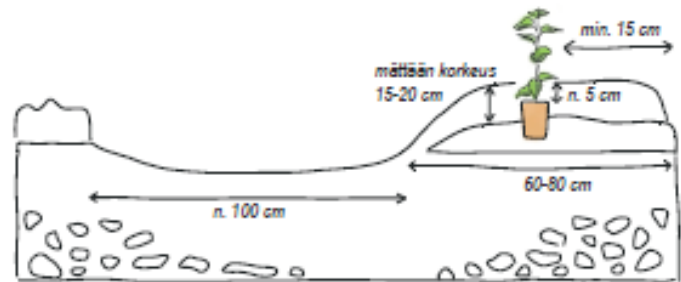
Uudistettavilla metsäaloilla tehdään yleensä maanmuokkaus, jolla parannetaan maan ravinne- lämpö- ja vesiolosuhteita. Suotuisammat olosuhteet parantavat siementen itämistä sekä taimien elossa säilymistä ja kasvua ensimmäisten vuosien aikana. Muokatussa maassa paljastuu kivennäismaata, jossa kilpaileva kasvillisuus ei menesty, ja siten taimi saa enemmän tilaa kasvulleen kasvunsa alussa. Taimien tuholainen, tukkimiehentäi, ei myöskään viihdy kivennäismaalla. Taimi saa suojaa ympärillään olevasta kivennäismaa-alueesta. Maanmuokkaus helpottaa myös istutustyötä. Kun maanmuokkauksessa on tehty tarvittava määrä istutuspaikkoja, istuttajan istutustiheyden tarkkailu helpottuu. Yleisimmät maanmuokkaustavat ovat äestys, laikutus ja mätästys. Maanmuokkautapa vaikuttaa taimien istuttamiseen.

Mätästys

Pintamaa on käännetty siten, että kivennäismaan alla humusta:

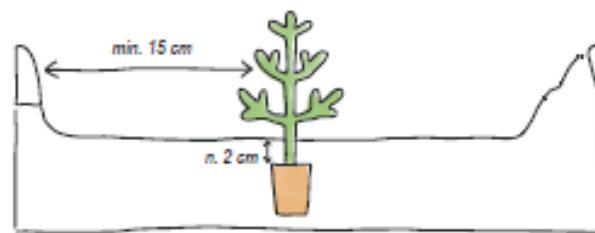
- taimi istutetaan mättään keskelle
- istutussyvyys vähintään 5 cm, taimipaakun tulee yltää humukseen ja puolet taimesta on oltava maanpinnan yläpuolella
- yhteen mättääseen yksi taimi.

Laikutus

Pintamaa on poistettu ja kivennäismaa paljastettu:

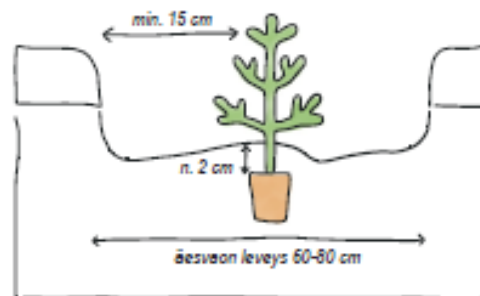
- taimi istutetaan vähintään 15 cm etäisyydelle reunasta
- istutussyvyys 2-3 cm
- yhteen laikkuun yksi taimi.

Äestys

Pintamaa on poistettu 60-80 cm leveydeltä vakoina. Sopiva vakojen välin on noin 2 m:

- vähintään 15 cm etäisyydelle äestys-vaon reunasta
- istutussyvyys 2-3 cm
- taimien välinen etäisyyteen äestysvaossa vaikuttaa äestysvakojen etäisyys ja taimien tavoitetiheys.

MERKITSE PUUSI KARTALLE

Merkitse puut sovellukseen kun olet vielä istuttamassa, että sovellus kirjaa paikan oikein. ENO seuraa puiden istuttamista mobiilisovelluksella, joka hyödyntää GPS-tietoa. Sovellukseen ilmoitetaan puun tieteellinen nimi ja siitä otetaan kuva. Sovellus merkitsee puun kartalle GPS-tietojen perusteella. Ohjeet ja linkki sovellukseen löytyvät ENOn sivuilta

www.enoprogramme.org/suomeksi.

Sovelluksesta voit myös katsoa mihin muualle ja minkälaisia puita on istutettu eri maissa.

ISTUTUSTAPAHTUMAN LOPETUS, PURKU JA JÄLKIMARKKINOINTI

Tapahtumapaikka ja ympäristö pidetään siistinä koko tapahtuman ajan. Tapahtumapaikalle tulee järjestää selkeät keräyspisteet esimerkiksi tyhjille taimilaatikoille ja käytetyille käsineille. Tapahtumaan osallistujat ohjeistetaan, kuinka he voivat lajitella itse syntyneet jätteet. Pienemmässäkin tapahtumassa tulee huolehtia jätteiden lajittelusta. Se on merkittävä asia ilmastomyönteisyyden edistämiseksi. Jätteet tulee huolehtia pois tapahtumapaikalta

välittömästi tapahtuman jälkeen oikeisiin keräyspisteisiin.

Tapahtumasta kerätään palautetta halutessaan suullisesti tai kirjallisesti ja kootaan siitä yhteenveto. Sosiaalista mediaa voi hyödyntää jälkimarkkinoinnissa. Muista kiittää mahdollisesti tapahtumassa olleita esiintyjä sekä tapahtuman järjestämiseen osallistunutta henkilöstä ja talkoolaisia.

Voit myös tulostaa ja jakaa kaikille tapahtumaan osallistuneille lisämateriaaleista löytyvän kiitoskortin.

Kiitos,
kun istutat puita!
Kasvava puu lisää luonnon
monimuotoisuutta sekä
sitoo ilman hiilidioksidia.

TAIMIKON KASVUN VARMISTAMINEN

Metsän istuttamisen onnistumista on seurattava aktiivisesti istutuksen jälkeenkin. Istutustaimikon kasvua on hyvä käydä seuraamassa vähintään kerran vuodessa ensimmäisten 2–3 vuoden ajan. 3–4 viikon jälkeen istutuksesta voi käydä tarkistamassa istutuksen laadun. Silloin voi jo nähdä, ovatko istutetut taimet olleet hyvänlaatuisia. Pintakasvillisuuden kasvu varsinkin uudisaloilla on nopeaa, joten on hyvä seurata, että taimien päälle ei kasva heinää.

Jos tapahtumalla on oma viestintäkana esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, myös näistä tehdyistä toimenpiteistä kannattaa viestiä kuvien kanssa asiasta kiinnostuneille.

1–3 vuoden kuluttua

- Tarkistetaan, että kaikki taimet ovat lähteneet kasvuun.
- Istutetaan kasvuun lähtemättömien taimien tilalle tarvittaessa uudet taimet.
- Täydennysistutetaan alue tarvittaessa, jos istutustiheys ei täyty.
- Tarkistetaan kasvien ympärillä kasvavien heinien tilanne.
- Tallataan tai niitetään taimien kasvua haittaavat heinät.

5 vuoden kuluttua

- Tehdään taimikon varhaisperkaus.
- Poistetaan taimien kasvua haittaava vesakko, kuten lehtipuut, jotka kasvavat istutettujen taimien päälle.
- Näin varmistetaan, että kasvatettavilla taimilla on tarpeeksi tilaa kasvuun.

TARKISTUSLISTA JÄRJESTÄMISEN TUEKSI

SUUNNITTELU

Kohderyhmä	☐
Vastuuhenkilöt	☐
Henkilöresurssit, tarvitaanko talkoolaisia	☐
Tehtävien määrittely	☐
Tapahtuma päivä ja paikka	☐
Budjetti	☐
Tapahtuman aikataulutus	☐
Istutuspaikka	☐
Maaomistajan lupa	☐
Istutettava puulaji	☐
Taimien hankinta	☐
Ohjelma	☐
Viestintäkanava(t)	☐
Tarjoilu	☐
Jätehuolto	☐
Mahdolliset näytteilleasettajat	☐

ENNEN TAPAHTUMAA

Pottiputket	☐
Taimivakat	☐

Hanskat	☐
Taimet	☐
Mittakepit	☐
Lapio yksittäisten puiden istutuksessa	☐
Opasteet	☐
Työntekijöiden perehdytys	☐
Ensiaputarvikkeet	☐
Kiitoskortit ja muu haluttu oheismateriaali	☐
Tarjottavat	☐

VALMISTAUTUMINEN

Tapahtumapaikan tarkistaminen	☐
Maanmuokkauksen varmistaminen	☐
Taimien säilytys	☐
Pysäköinti	☐
Yhteydet paikalle	☐
Kuljetukset	☐
Kartta tapahtumapaikasta	☐
Infoviesti osallistujille lähellä tapahtumaa	☐

TAPAHTUMAN PURKUVAIHE

Tapahtumapaikan raivaus ja siivous	☐
Jätteiden toimitus oikeisiin keräyspisteisiin	☐
Loppukeskustelut vastuuhenkilöiden ja työntekijöiden kanssa	☐
Palautteen keräys	☐

[illegible]

[illegible]

MEIDÄN METSÄ
Opas puunistutustapahtuman järjestäjälle

Julkaisija:
ENO Schoolnet ry
Kauppakatu 25C
80100 Joensuu

www.enoprogramme.org

Tekijät:
Leena Härkönen ja Minna Turunen

Kuvitus ja taitto:
Angelina Luzhina, Grafilinka

Kun yksi taimi johtaa toiseen -tarina:
Anu Ruusila

Opas on tulostettavissa osoitteessa
www.enoprogramme.org

Opas on tehty opinnäytetyönä
Karelia-ammattikorkeakoulun
metsätalouden koulutuksessa.

2020

